

DOMOVINA

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Knaflava ulica 5

Izdaništvó „Domovine“, Knaflava ulica 5/II., telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrletno 9 Din, polletno 18 Din, celoletno 36 Din; za izozemstvo razen Amerike: četrletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din. Amerika letno 1 dolar. — Račun poštné hranilnice, podružnice v Ljubljani, št. 10.711.

Da bi tudi rudarji lahko živeli

Te dni je načelnik II. skupine rudarske zadruge g. Pliberšek iz Trbovelj obiskal v Ljubljani rudarskega glavarja g. inž. Močnika in mu predložil obširno gradivo o vprašanjih, ki se bodo obravnavala na posebnem posvetovanju zastopnikov rudarjev, rudniških podjetij in socialnih ustanov. Obsežen spis točko za točko navaja primere, o katerih si rudarji žele razprave, in obenem stavlja predloge, kako bi se dal položaj našega rudniškega delavstva izboljšati. Predlogi rudarjev se tičejo zlasti delovnih razmer, ki so v številnih primerih krive pogostih obratnih nesreč, in pa delitve dela, ki bi mogla, izvedena v pravičnejši obliki, olajšati marsikatero gorje. Prav tako stavlajo zastopniki rudniškega delavstva nekaj predlogov v zaščito osnovnih mezd, ki so po samovoljnih tolmačenjih nekaterih obratnih vodstev pogostokrat ogrožene. Ob zaključku se poročilo dotika splošnih socialnih razmer pri rudnikih in opozarja zlasti na zle posledice, ki jih utegne roditi dejstvo, da bo na zimo nekaj tisoč rudarskih otrok brez obutve in obleke. Zastopniki rudarjev prosijo, naj bi poklicani izvedli širokopotezno podporno akcijo.

Važna zahteva rudarjev je, naj se odnosi delavcev do rudniškega konsuma v bodoče uredi tako, da bodo delavci prejimali ob plačilnih dnevih svoj zaslužek v gotovini, ne pa, da jim družba kakor doslej v vseh

primerih pobere vso mezdo za razne odtegljaje. Kakor predlaga poročilo, naj bi se to vprašanje rešilo na ta način, da prizna Trboveljska premogokopna družba za vse stare dolgove, ki jih imajo njeni delavci v njenih konsumih, tako dolgo odlog plačevanja, dokler ne bodo obratni delali po 25 šihrov na mesec.

Od rešitve tega vprašanja ni odvisno samo nekaj tisoč rudarskih družin, temveč obenem tudi življenski obstanek vse trgovine in obrti in vobče vsega malega pridobitništva okrod rudnikov.

Po lanski kolektivni pogodbi je sicer družba obvezana, da mora najmanj 20 odstotkov rudarjevega zaslužka vsakokrat izplačati v gotovini, vodstva rudnikov pa so tudi to številko na lastno pest vsem onim, ki so dolžni konsumu nad 1000 Din, skrčila na 10 odstotkov. A ker rudarji ne morejo drugače živeti, kakor da med mesecem zaprosijo tu pa tam za kak majhen predujem, ob plačilnih dnevih ne prejmejo niti pare. Delavski zastopniki zahtevajo, naj se poslovanje rudniških konsumov preuredi v tem smislu, da bodo odajali blago po nabavnih cenah.

Rudarski glavar je obljubil, da bo vse te pogoje preučil. Življenje, ki ga zdaj žive rudarji, je tako grenko, da se jim mora pomagati. Posvetovanja, ki se bodo najbrže še ta mesec vršila o teh vprašanjih, naj ne ostanejo brez uspeha.

„Delavska pravica“ se je lotila hmeljarjev

Prejeli smo:

Bogve kdo se je v zadnji »Delavski pravici« lotil savinjskih hmeljarjev in jih obral do kosti. Dopisnik se je ali namerno lagal ali ali pa je kar v Ljubljani napisal tisto besedovanje s pomočjo nekoliko bujne domišljije. Savinjski hmeljarji, ki se s svojimi žuljavimi rokami v potu obraza vse leto trudijo, da bi pridelali lepo blago, ga prodali nekoliko bolje kakor druge pridelke in z izkupičkom zamašili denarne luknje, so temu dopisniku poželjivi kapitalisti.

Med drugim omenja dopisnik, da je videl neko ženo iz Slavonije, ki je šest tednov z detetom v naročju hodila v Savinjsko dolino, da bi tu zaslužila z obiranjem hmelja sto do stopetdeset dinarjev. Iz Slavonije, ki je bogatejša od vseh naših slovenskih krajev, naj bi prišla ta ženska k nam po tiste dinarje? Ta je tako bosa, da jo je lahko zapisal samo človek, ki sta mu Savinjska dolina in Slavonija španski vasi.

Dopisnik zanesljivo ne ve, da so vsaj tri četrtine savinjskih hmeljarjev siromašne, da vobče hmeljarji ne žive kakor kapitalisti, nego prav po kmečko, če si hočejo od hmeljskega skupička kaj prihraniti. Tista leta, ko je bil hmelj po sto dinarjev kilogram, pa so

že davno minila. Prodajal pa se je hmelj tudi že po tri dinarje in menda še po nižji ceni. To se pravi, da je imel hmeljar občutno izgubo, ki jo je potem nadomestil, ko je imel hmelj spet boljše cene.

Nadalje govori dopisnik o slabi hrani, ki so je deležni obiralci. Morda so kakšni izjemni primeri, v pretežni večini pa dajejo hmeljarji svojemu delavstvu takšno hrano, kakršno uživajo sami. Boljše ne morejo dati, ker je nimajo in ker prav marsikatero leto niti ne vedo, če bodo lahko z izkupičkom poravnali vse stroške, ki jih zahtevata pridelovanje in obiranje hmelja.

Ko govori dopisnik še o slabih mezdah in o siromaščinu obiralcev, o kateri ni dvoma, a katere seveda niso krivi savinjski hmeljarji s svojimi žuljavimi rokami, se med drugim ogorčen sprašuje: »Ali ni to tlačanstvo? Ali ni naravnost sramotno, da trgajo še od tistih šestih kronic, ki jih dajo za mernik nabranega hmelja, medtem ko sami dobijo za vsak kilogram nad 50 dinarjev?«

Kdo ne mara plačati zasluženega denarja? Na dan z besedo! Kar povejte imena, da jih bodo poznali vsi drugi hmeljarji, ki neravnajo tako s svojim delavstvom. Da je dopisnik res pisal le iz bujne domišljije in iz čiste demagogije, ki ji manjka vsaka sled stvar-

nosti, pa nam zlasti dokazuje cena nad 50 Din, ki jo je postavil za kilogram hmelja. O, da bi bila resnična! Hmeljarji bi mu dobrodušno oprostili vse grde besede, ki jih je iztreskal vanje. Samo po 25 Din prodajajo hmeljarji zdaj svoje blago; če pa ima kdo slabšo kakovost, ne dobi niti toliko zanj.

Mislimo, da bi bilo zelo hudo na svetu, če bi bila »Delavska pravica« na tem, da bi takole delila pravico med ljudi. O.

Muda nesreča v belgijski kraljevski družini

Lani februarja se je v gorah ponesrečil belgijski kralj Albert, ki je bil znan kot ljudomil vladar, obenem pa hraber vojak, ki je v svetovni vojni tako junaško branil domovino. V četrtek 29. avgusta pa je zadel belgijsko kraljevsko družino nova strašna nesreča: novi kralj Leopold III. in kraljica Astrida sta se ponesrečila na vožnji z avtom kraj Vierwaldstättskega jezera pri Luzernu v Švici. Avto, ki ga je kralj Leopold sam vodil, je zdrsnil s ceste po bregu in treščil ob drevo z veliko silo. Kraljico Astrido je vrglo ob drevo, da se ji je strli prsni koš in se ji je razpočila lobanja. Avto s šoferjem in kraljem ob krmilu pa je dirjal dalje in treščil ob drugo drevo, preskočil majhen zid in zavil v jezero. Kralja je vrglo iz avta, ga ranilo na bradi in roki, vendar je takoj vstal in klical na pomoč. Kraljica je bila v nekaj trenutkih mrtva. Kralja in truplo rajne kraljice so odnesli v njuno poletno bivališče v Švici, v vilo Haslihorn pri Luzernu. Sreča v nesreči je, da so prav prejšnji dan odnebovali kraljevski otroci domov.

Ko je v Bruselj dospela vest o strašni nesreči kraljevske dvojice, je vse prebivalstvo zajela globoka žalost. Po Bruslju in vsej Belgiji so zaplapolale črne zastave.

Smrtna žrtev nesreče, kraljica Astrida, je pričakovala četrtega otroka. Rajna belgijska kraljica Astrida se je rodila kot švedska princesa I. 1905. v Stockholmu kot hči princa Karla in princese Ingeborge z Danskega. Bila je vzgojena tako, kakor sicer niso vzgojene kraljevske hčere. Njena mati, danska princesa Ingeborg, je hotela pripraviti svojo hčer za praktično življenje in ne za prestol. Če bi bilo treba, bi si bila rajna tudi sama znala služiti kruh. Mimo tega je s svojimi sestrami obiskovala tečaj za nego dojenčkov in je štiri mesece delovala v neki bolnišnici, kjer je kakor drugo osebo opravljala vsa, tudi najnavadnejša dela.

Iz Švice so truplo priljubljene kraljice prepeljali v Bruselj, kjer so jo v dvorani kraljevega dvora položili na mrtvaški oder. Na poti z železniške postaje do dvorca je mrtvaški avto spremljalo do 25.000 ljudi.

V torek se je vršil pogreb kraljice Astride ob milijonski udeležbi belgijskega naroda. Truplo so prenesli v cerkev v Laekenu in so ga položili v kripto poleg sarkofaga, kjer počiva kralj Albert.

Politični pregled

Preteklo soboto

se je na Bledu končala konferenca Male antante,

ki je na novo potrdila popolno enotnost Jugoslavije, Češkoslovaške in Rumunske. Predvsem so zunanji ministri vseh treh držav naglasili zvestobo Društvu narodov kot poborniku miru. Potem so izrekli soglašanje s predlogi, ki so jih nedavno stavili francoska in angleška vlada glede sklenitve vzhodnega dogovora, ki mu je smoter mir v Vzhodni Evropi. Isto velja za podunavsko pogodbo, ki bi imela nalogo, zavarovati vzajemno spoštovanje notranjega političnega reda med pogodbenimi državami in politično neodvisnost vseh držav, ki bi to pogodbo podpisale. Zastopniki vseh treh držav so se tudi odločno izrekli proti ponovni vpostavitvi Habsburžanov v Avstriji.

Po konferenci Male antante

so se sestali na Bledu tudi predstavniki vseh štirih držav Balkanske zveze,

to je Jugoslavije, Rumunske, Grške in Turčije. Sporazumeli so se glede nadaljnjega svojega dela, zlasti pri Društvu narodov v Ženevi.

V ponedeljek

se je pripeljal predsednik naše vlade dr. Stojadinović v Pariz

na službeni obisk francoske vlade. Kakor poročajo iz Pariza, se je dr. Stojadinović tri ure razgovarjal s francoskim ministrskim predsednikom in zunanjim ministrom Lavalom. Razgovori so se vršili po izjavi Lavala

v največji prisrčnosti o vprašanih, ki zadevajo obe državi, zlasti o potrebi podunavske pogodbe in o potrebi nadaljevanja tesnega sodelovanja obeh držav.

V nedeljo sta bila

imenovana za ministra pošte, brzojava in telefona narodni poslanec dr. Branko Kaludjerčić in za ministra brez portfelja ljubljanski odvetnik dr. Miha Krek.

Že istega dne dopoldne je nova ministra zaprisegel namestnik predsednika ministrskega sveta in notranji minister dr. Anton Korošec. — Novi minister za pošto, brzojav in telefon dr. Branko Kaludjerčić se je rodil 1. 1891 v Sarajevu. Pravo je študiral na Dunaju, kjer je bil l. 1913. promoviran za doktorja prava. Med vojno so ga avstrijska oblastva preganjala in ga obtožila veleizdaje, ki mu je pa niso mogli dokazati. Nekaj časa je služboval na sodišču v Sarajevu, nato pa je otvoril odvetniško pisarno. — Minister brez portfelja dr. Miha Krek se je rodil l. 1897 v Leskovci v kranjskem srežu. Pravo je študiral najprej v Zagrebu, nato pa v Ljubljani, kjer je bil tudi promoviran za doktorja. Najprej je služboval pri Zadrugi zvezi v Ljubljani, nato je bil urednik »Slovenca«, a leta 1930. je otvoril svojo odvetniško pisarno v Ljubljani. Do l. 1929 je dr. Miha Krek zavzemal razna vodilna mesta v bivši SLS; bil je nekaj časa tudi njen tajnik in član njenega vodstva.

»Delavska Pravica«, glasilo krščansko-socialnega delavstva, je priobčilo z dne 22. avgusta uvodnik, v katerem pravi med drugim, da še ni prišel čas, da bi krščanski socialisti posegli v strankarsko politiko.

Končuje se pa uvodnik takole: »Delavska borba« je danes tako važna, da se mora nujno izločiti iz strankarskega življenja, da se v njem ne popliti in ne navzame meščanskih navad in meščanskega duha, žrtvujoč na ta način svojstvenost in delavsko samobitnost. Klerikalno delavstvo torej ne mara pristopiti k radikalom, pa tudi med klerikalno mladino baje ni posebnega navdušenja.

V stanovanju Ljube Davidoviča v Beogradu je bilo pred dnevi

zaupno posvetovanje med voditelji srbijske izvenparlamentarne opozicije in predstavnik opozicijskih skupin iz Vojvodine.

Ti so predložili svoje zahteve, tičeče se Vojvodine, kakor so jih že pred dvema letoma očrtali. Na posvetovanju je bilo sklenjeno, da bo vodstvo združene opozicije te zahteve preučilo in do vseh zavzele stališče. Ako bo to stališče ugodno, se bodo tudi vojvodinski opoziciji pridružili združeni opoziciji.

Te dni je imel daljše

posvetovanje s svojimi najbližjimi zaupniki tudi bivši ministrski predsednik Jevtić

v svojstvu predsednika Jugoslovenskega poslanskega kluba. Ta klub je sklican na sejo za 5. septembra, ko se bo moralo pokazati, koliko članov še šteje. Prav tako se bo ob tej priliki odločilo, ali bodo zemljoradniki, ki jih vodita Voja Lazić in Uroš Stajić, še ostali v Jevtićevem klubu ali pa si bodo osnovali lasten klub.

Italijansko-abesinski spor je dobil posebno obeležje z dejstvom,

da je abesinska vlada sklenila z veliko angleško-ameriško družbo pogodbo o izkoriščanju petrolejskih vrelcev v Abesiniji,

Faraonov dedič

49

Taroj je pokimal in šel. — Nevarno pot je opravil brez nesreče. Uro nato je bil spet med navlako v kleti.

Sodnik je bil zelo presenečen, ko je dobil v naslednji noči Koptovo sporočilo.

»Jej, jej,« je dejal sam pri sebi. »Osvojevalec sveta je začel že piskati na skromnejšo piščal! Njegovi dragi arabski prijatelji so ga morali pošteno izučiti, da je tako hitro prišel do pravega spoznanja. No, jutri bomo videli, kako daleč že sega njegov razum. Zdaj ni vredno, da bi budil Hudalesa radi tega listka iz spanja. Saj ne bomo ničesar zamudili!«

Legel je in znova zaspal.

Drugi dan je pokazal Hudalesu in svojim rometskim prijateljem, kaj je Uasif el Hajat pisal.

»Čudna so pota usode!« je dejal Hudales, ko je pismo prebral. »Kako hudo mu je bilo, da se je moral s svojimi prošnjami obrniti na nas! Toda ta blazna zveza z brezvestnimi puščavskimi roparji se ni mogla drugače končati. Koliko ponižanja in trpljenja bi si bil prihranil, če bi bil poslušal naše nasvete! No, upajmo, da se je res spreobrnil in da bo zdaj pametnejši.«

»Kaj posebnega si še ne obetam,« mu je segel Sodnik v besedo. »Res kliče na pomoč, toda dvomim, da je že dovolj mehak, da bi pristal na naše pogoje in se odrekel svojim častihlepni načrtom! Veš kaj, pojdiva zdaj k faraonu!«

Mladi kralj Hau-nefer, ki je bil prav tako skromen kakor njegov rajni oče, ni hotel sam odločiti, ali naj se pogajanja začne. Njegovi svetovalci, zlasti veliki duhoven, pa so se vsi uprli, da bi stopili z Uasifom el Hajatom v zvezo.

»Bodimo veseli, da smo se tega človeka

sploh odkrižali, je vzkliknil starček. »In če bi prišli z njim v stik, bi ga morali najprej poklicati na odgovor, ker je s svojo zavratnostjo zakrivil smrt najboljšega kralja, kar jih je pod solncem živelo.

Prav tako so menili tudi vsi drugi in kralj bi bil moral odločiti po njihovi želji. Toda videlo se je, da mu ta trdosrčni odgovor ni bil prav po volji.

Tudi oba Slovenca sta bila drugačnega mnenja. Saj je bil tudi Kopt človek in nekoč je bil njim zvest prijatelj. Večina teh, ki so ga zdaj hoteli prepustiti Beduinom na milost in nemilost, bi bila nedvomno prav tako izgubila polno razsodnost in se poslužila nepoštenih sredstev, če bi jim šlo za kraljevsko krono, kakor je šlo Koptu.

Tega Slovenca seveda nista smela na glas povedati, da ne bi Rometov užalila. Zato je dejal Sodnik:

»Strinjamo se z vami, da Uasif el Hajat ne zasluži obzirnosti, toda...«

Obstal je sredi besed in pogledal po zborovalcih.

»...toda vzlic temu, bi vam svetoval, da se opirate na njegovo prošnjo. V veliko korist nam utegne biti, če se sporazumemo z njegovimi ljudmi. Prvič bi nam ti lahko dali dragocena pojasnila o vsem, kar pripravljajo Beduini in kako se naj mislijo ubraniti, še važnejše pa bo to, da bomo imeli potem tudi odločne, na vse pripravljene zaveznike v oazi. Skupnemu napadu vsega naroda bodo morali Beduini prav hitro podleči, in čim več bo napadalcev, tem manj izgub bomo imeli. Zato bi vam svetoval, da se začnete pogajati. Tako boste vsaj zvedeli, kaj vam Kopt more dati.«

Mlademu kralju je bila ta nepričakovana pomoč obeh spoštovanih gostov zelo dobro došla. To je tudi odkrito povedal.

Res so se svetovalci še dolgo upirali in dajali drugačne nasvete, toda oba Slovenca sta znala vse nezadovoljneže zavriniti, in tako

sta dobila naposled nalogo, naj stopita v zvezo z Uasifom el Hajatom.

Privezala sta bel prt na dolgo palico in stopila k oknu v gori, ki smo ga že večkrat omenili. Dobro sta pregledala vso okolico, da bi videla, ali ju morda Beduini ne opazujejo, toda ti so imeli toliko opravka s svojimi tlačani, da niso posvečali Okrogli gori nič pazljivosti.

Zato sta dvignila belo zastavo.

Takoj je tudi Kopt, ki je očitno že zelo nestrpno pričakoval to znamenje, pomahal z belo ruto iz svojega okna. Tako je bilo torej vse pripravljeno za pogovor z znamenji.

Ni potrebno, da bi do najmanjših podrobnosti sledili temu pogajanju. Povema naj samo, da je bilo Koptu že davno žal, da je napravil prvi korak za spravo. Bal se je namreč, da bodo nasprotniki izrabili njegovo stisko, da bi ga prisilili k čim večji popustljivosti. Zato se je delal, kakor bi ime' še sam toliko moči, da bi lahko pregnal Beduine na lastno pest.

Toda kraljevi prijatelj se niso dali ugnati v kozji rog. Vztrajali so pri zahtevi, da se mora zase, za svojega sina in za ves svoj rod odreči pravicam do krone in poslati svojega sina za talca v Okroglo goro.

Tega Uasif el Hajat ne bi bil mogel storiti, čeprav bi bil hotel, saj so Beduini pazili na njegovega sina prav tako kakor nanj samega. Pa tudi sicer ni maral tako poceni prodati svojih namišljenih pravic in prednosti. Sporočil pa je, da bi sprejel predlog, ki ga je že nekoč izrekel rajni kralj Meri: da bi menjaje se vladal njegov rod in rod Nebsenija.

Tega pa seveda ljudje v gori niso marali sprejeti in zato je Uasif el Hajat za ta dan prekinil pogajanja.

Naslednji dan je bil on tisti, ki je dal prva znamenja. Vse je dobro premislil in uvidel, da mu ne ostane nič drugega, kakor da se vsemu odreče, samo da si spet pribori prostost. Prosil je samo, naj ljudje v gori ne zahtevajo njegovega sina za talca. Ker pa je zamolčal,

In sicer za dobo 75 let. To petrolejsko področje se razprostira vzdolž severne meje italijanskih kolonij. Italijanska vlada je že protestirala v Londonu proti tej pogodbi, ki je tudi sicer zelo skalila mednarodne odnose.

»Münchenski «Völkischer Beobachter» objavlja uvodnik o nemških kolonialnih zahtevah, ki je zbudil veliko pozornost, ker kaže,

da izkuša sedaj tudi Nemčija izkoristiti oklevanje velesil v italijansko-abisinskem sporu in izsiliti povrnitev nekdanjih nemških kolonij.

List piše med drugim: Najnovejši dogodki kažejo, da se utrjuje v angleški javnosti prepričanje, da je ključ angleške politike prijateljstvo z Nemčijo. Zdaj bi bilo treba razčistiti tudi vprašanje kolonij, ki jih je Nemčija izgubila z versajsko mirovno pogodbo. Kolonije, ki jih je imela Nemčija pred vojno, so obsegale več milijonov kvadratnih kilometrov in so bile dragoceno ozemlje za naseljevanje presežka nemškega naroda. Razen tega je dobivala Nemčija iz svojih kolonij nad 50 odstotkov potrebnih sirovin. Nemčija je dosegla enakopravnost v pogledu oborožitve. Zdaj ima kot enakopravni narod pravico, da se uresniči tudi njene kolonialne želje.

Po zadnjih poročilih londonskega »Daily Telegrapha« iz Addis Abebe se je šele zdaj izvedelo,

da je abesinski cesar Haile Selasie nedavno zadržal gibanje nacionalistov, ki so zahtevali takojšnjo vojno z Italijo.

Tudi je bil cesar Haile Selasie primoran nastopiti proti nekaterim mlajšim oficirjem. Vsem oblastvom pa je izdal najstrožji ukaz,

da morajo brezpogojno prepričati vsako reč, ki bi mogla biti Italiji pretveza za napad na Abesinijo.

Londonsko časopisje poroča,

da se je napadalno gibanje italijanskih črt že začelo,

in sicer na severu. Italijanske čete so zasedle vse pokrajine od Ogadna in Bsale mimo Ualuala, tako da so mesta Lahada, Buti, Afudub in Uardai obkoljena.

Gospodarstvo

Hmelja ne bo preveč

Letošnji pridelek hmelja v Savinjski dolini bo znašal kakih 20.000 do 22.000 stotov po 50 kg, medtem ko se lani pridelalo 16.000 stotov po 50 kg. Pridelek je po večini prvovrstne kakovosti in pretežno gladkozeleno barve.

Po žateških cenitvah je pričakovati letos manjši pridelek hmelja v Češkoslovaški, medtem ko bo pridelek večji v Nemčiji, v Jugoslaviji in na Poljskem. Po teh cenitvah bo znašal letošnji pridelek v Češkoslovaški (vse v tisočih stotov po 50 kg) 122 do 132 (lani 140), v Nemčiji 171 do 188 (134), v Alzaciji 30 (42), v Jugoslaviji 66 do 73 (42) in na Poljskem 42 do 43 (36). Skupno cenijo letino v teh deželah na 431 do 466.000 stotov po 50 kg, medtem ko je znašal lanski pridelek 395.000 stotov po 50 kg.

Kljub večjemu pridelku pa se ni bati za njegovo vnovčenje, ker je v glavnih porabniških državah (v Nemčiji, Angliji in Zedinjenih državah) prodaja piva zelo narasla. Na-

dalje je pričakovati, da Nemčija ne bo imela velikih količin za svetovni trg, kar je tudi ugodno znamenje.

Tedenski tržni pregled

GOVED Na mariborskem sejmu so bile za kg žive teže nastopne cene: debelim volom 3 do 3.50 Din, poldebelim volom 2 do 2.50, plemenskim 2 do 2.25, bikom za klanje 2 do 2.50, klavnim kravam debelim 2.25 do 2.75, plemenskim kravam 1.25 do 1.75, kravam za klobasarje 1 do 1.25, molznim in brejim kravam 2.25 do 2.50, mladi živini 2.50 do 3, teletom 3 do 4 Din. Mesne cene: volovskemu mesu I 8 do 10 Din, II 6 do 8, mesu od bikov, krav in telic 4 do 6, telečjemu mesu I 8 do 10, II 4 do 6, svinjskemu mesu svežemu 8 do 14 Din za kg.

SVINJE Na ptujskem sejmu to bile za kg žive teže nastopne cene: pršutarjem 4 do 4.50 Din, debelim svinjam 4.50 do 5.75 Din, plemenskim pa 4 do 4.50 Din. Cene prascem starim 6 do 12 tednov, so bile od 45 do 110 Din eden.

SADJE Na ljubljanskem trgu so bile bosanske češplje po 4 do 5 Din, belokrajinske češplje po 2 do 2.50 Din, jabolka po 2 do 5 Din, hruške po 5 do 6 Din kg. Na trgu so se prav pozno pojavile borovnice po 3 Din liter. Brusnice so po 5 Din liter.

VINO Črna portugalka, črni burgundec in muškata zlahtnina bodo čez kakšnih 10 dni že dozoreli. Stare, že majhne zaloge so se ta mesec še bolj skrčile. Največ je še dragih vin. Večje zaloge so v Sremu, Banatu in tudi v Dalmaciji. Banatska vina so po 2 do 2.90 Din, boljša tudi po višji ceni. Sremska vina so dražja. V Dalmaciji se gibljejo cene med 2.50 in 3 Din za liter. Hrvatska bela in črna

da ga zato ne da, ker pazijo Beduini nanj, so mislili kraljevi svetovalci, da je temu vzrok njegova trdovratnost. Zato tudi ta dan ni prišlo do odločitve.

Ko so tretji dan ljudje na gori zahtevali znova njegovega sina, je odvrnil samo:

»Ne!«

Potem se ni več menil za pogajanja in je uporno molčal na vsa vprašanja.

Ta nenadni preobrat je bil seveda vzrok, da je začelo ljudi v Okrogli gori skrbeti, kaj se je zgodilo. Ker je postal Kopt iznenada tako odločen, so morali sklepati, da se je njegov položaj nepričakovano izboljšal in njihov zato poslabšal. V resnici pa je bil vzrok tej izpremembi naravnost smešen.

Uasif el Hajat se namreč ni mogel sprijazniti z mislijo, da bi se odpovedal vladni nad Rometi in ostal med njimi kot preprost državljani. Neprestano je premišljal, kako bi se temu ognil in kako bi si pridobil zaveznike, ki bi mu pomagali pri uresničenju njegovih slavohlepnih načrtov.

Tedaj se je iznenada spomnil, da bi bilo za egipčskega kralja — kediva — zelo važno, če bi si pridobil to oazo, ki bi bila pomembno oporišče v prostrani puščavi. S tem bi si utrdil svojo oblast. Ali ne bi dal kedive mogoče, ko bi mu pripomogel k povečanju oblasti, upraviteljstvo nad pridobljenim ozemljem? Saj je bilo to v navadi pri vseh vzhodnih vladarjih. Če bi se mu torej posrečilo sporočiti v Kairo to važno novico in jo odkriti samo kedivu, da ne bi kdo drug požel sadov odkritja, bi se Kopt z enim udarcem otresel vseh svojih nasprotnikov, Beduinov in pristašev mladega kralja.

Da bo storil tako, se je odločil šele po dolgem preudarjanju in po hudem boju s samim seboj. Toda kakor vsi ljudje, ki gledajo samo na lastne koristi, si je dejal, da je boljši vrbec v roki kakor golob na strehi, in je sklenil iskati priložnost.

Najvažnejše je bilo zdaj, da pride Taroj

spet k njemu. Vznemirjen je torej Uasif el Hajat čakal naslednje noči, ko sta bila domenjena, da se snideta.

Še enkrat je imel srečo. Ko so v vladni palači vse straže trdno spale, je zagledal svojega prijatelja, ki ga je tako nestrpno čakal, v oknu. Prišel je do njega prav tako kakor prvič.

»Nebo bodi zahvaljeno, ker te je varovalo,« mu je šepnil Uasif el Hajat. »Toliko, da nisem od nestrpnosti skoprnel.«

»Ali se niste sporazumeli?«

»Ne. Spoznali so, v kakšnem položaju sem. Zdaj hočejo izrabiti mojo stisko, da bi me pogubili. Toda prezgodaj se vesele. Poslušaj me!«

Razložil je Taraju svoj načrt do podrobnosti, toda Taroj se je uprl. Odkimal je in rekel, da bi to pomenilo iti z dežja pod kap. Novi tujci ne smejo priti v oazo. Tudi bi se ostali Rometi uprli in ga ne bi pustili v Nilo-vo dolino.

Uasif el Hajat je na ta odpor računal in se nanj pripravil. Posrečilo se mu je, da je preprostega moža prepričal, da je to v sedanjem položaju najboljšo. Taroj mu je naposled obljubil, da bo sporočil njegov sklep svojim prijateljem in jim prigovarjal, naj ga pomagajo uresničiti. Sam se je ponudil da pojde k kedivu.

Zdaj mu je Uasif el Hajat natanko povedal, katero pot naj izbere, zlasti pa, kaj naj stori, da pride sporočilo kedivu samemu v roke. Potem je napisal več pisem za svoje znance v Kairu, Taroj pa je med tem v spominu ponavljal, kaj bo moral storiti. Uro nato se je odpravil iz palače in spet se mu je posrečilo, da se je srečno ognil beduinskim stražnikom.

Tako je kazalo, da pojde vse po sreči, toda iznenada se je usoda obrnila.

Ko je Taroj sporočil vodjam Skobčevega rodu Koptove sklepe, so se izprva vsi upirali. Stiki z zunanjim svetom so jim doslej prinesli že toliko slabih sadov, da so jih bili že do

grla siti. Da bi poklicali še kediva v oazo, to se jim je zdelo prav tako, kakor če bi si sami skovali debelo verigo suženjstva. Taroj bi jim bil — če bi šlo samo zanj — rad pritrtil, toda zavedal se je, da je Koptova usoda v njegovih rokah in ker ni hotel snestj dane besede, se je potegnil zanj.

Še dve noči so se posvetovali, ker so morali čez dan delati, in še niso sprejeli Koptovega sklepa. Naposled so začeli celo Beduini slutiti, da se nekaj pripravlja.

Kar se je namreč vrnil Sodnik, so postali dvakrat opreznjši. Pazili so na vse, kar se je dogajalo, hkratu pa so bili dovolj pametni, da so z nenadnim udarcem počakali.

Ta udarec je padel šele takrat, ko je Taroj naposled zmagal in se naslednjo noč odpravil na pot. Že ko je prišel čez prvo sipino za oazo, je padel v spretno nastavljeno zasedo. Preden je mogel uničiti važna psima, ki jih je imel s seboj, so ga Beduini prijeli.

Zdaj pa je bilo Koptove podjetnosti konec. Šejk se je kar penil od jeze, ko je pisma bral. Le malo je manjkalo, da ni dal takoj ustreliti Kopta in njegovega poslanca Aid Omar, ki mu taka nagla sodba ni bila prav po volji, ga je naposled pregovoril, da je svoje maščevanje odložil na poznejši čas in se zaenkrat zadovoljil s tem, da je dal Uasifa el Hajata zapreti in še bolj zastražiti.

Ko se je to zgodilo, je prišel šejk Kopta pogledat. Ko je Uasif el Hajat videl njegov jezni obraz, je prebledel in ga jecljaje vprašal, po kaj prihaja. Namesto odgovora mu je šejk samo pomolil pod nos izdajalska pisma.

Kopt je videl, da so se sesuli vsi gradovi, ki jih je zidal, v prah. Klonil je. Poslednji udarec ga je zadel z vso silo.

Ležal je v temni kleti, ki so mu jo namenili za novo prebivališče, in potem so privedli še njegovega sina k njemu. Sprejel ga je z glasnim vzdihom. Vse je kazalo, da je rod Ejmhotepov odigral svojo vlogo v zgodovini male oaze.

vina se trgujejo po 3 do 4 Din, boljša pa po 4 do 5 Din za liter.

HMELJ. Kupčija v Savinjski dolini se mirno razvija. Cene se gibljejo do 25 Din za kilogram in izjemno tudi več. Blago je pretežno gladko zeleno in ima mnogo lupulina. Ponujanje hmelja na vzorce se je ustavilo. — Hmeljski tržni nadzornik g. Wernig opravlja svojo nalogo v redu, da so zlorabe nesolidnih kupcev že skoro čisto izključene. Načelo hmeljarja bodi: Ne vsiljuj blaga!

KRMA. Na mariborskem trgu so prodajali seno po 45 do 50, otavo po 45 do 50, slamo pa po 28 dinarjev za 100 kg.

Vrednost denarja

Na borzah smo dobili v devizah z letno premijo 28.50 %:

1 holandski goldinar za 29.58—29.73 Din;
1 nemško marko za 17.53—17.67 Din;
1 angl. funt šterling za 216.34—218.39 Din;
1 dolar za 43.37—43.73 Din;
100 franc, frankov za 288.35—289.79 Din;
100 češkoslov. kron za 180.91—182.02 Din;
100 italijanskih lir za 356.39—359.47 Din;

Avstrijski šiling se je trdoval v zasebnem kliringu po 8.40—8.50 Din. Vojna škoda je bila po okrog 370 Din, investicijsko posojilo pa po 81 Din.

Sejmi

9. septembra: Gradac v Beli krajini, Vinica, Turnišče, Lukovica, Loški potok, Velike Lašče, Buševca vas, Št. Vid pri Stični, Apače.

10. septembra: Smartno pri Litiji, Puconci.

11. septembra: Dobje.

12. septembra: V eliko Mraševo, Črmošnjice, Zusem (Loka pri Zusmu).

13. septembra: Dobova pri Brežicah.

14. septembra: Petrovče, Ščavnica (Sv. Ana na Krambergu), Brusnice pri Novem mestu, Žužemberk, Manga pri Sevnici, Rogatec.

Drobne vesti

— Za polovico slabša sadna letina v Sloveniji. Sadjarji in sadjarski strokovnjaki so zadnje dni izvršili splošno cenitev, koliko bo nesla letošnja sadna letina v dravski banovini. Letina je gotovo vsaj za polovico slabša kodlanska, ki je bila ena najobilnejših v zadnjih 10 letih. Pozeba v maju je napravila tudi na sadju ogromno škodo, ki je še ni mogoče točno preceniti. Samo metliški srez, ki je utrpel po poznejši suši do tri in pol milijona škode na raznih pridelkih, je trpel zaradi pozebe v maju do tri milijone škode. Najbolje so letos obrodila jabolka. V vseh 25 srezih banovine cenijo pridelek jabolk na približno 440.000 metrskih stotov. Če računamo cene jabolk po 3 Din kg, bodo letos vrgla do 132.000.000 Din. Zgodnje jesenske in zimske hruške so slabo obrodile. Vsega cenijo na 33.950 metrskih stotov v vrednosti okoli 10.185.000 Din. Češpelj in sliv bo v dravski banovini 28.490 metrskih stotov v vrednosti okoli 8 in pol milijona dinarjev. Breskve in marelice so cenjene na 950, orehi na 2950 in domači kostanj na 3660 metrskih stotov. Celotno bo letos sadna letina vrgla 510.000 metrskih stotov v splošni vrednosti blizu 150.000.000 Din.

— Razstava ovc in koz. Da se zbudi večje zanimanje za rejno ovc in koz, priredi društvo »Živalca« na Ljubljanskem velesajmu razstavo teh živali. Razstavljene bodo koze molznice, kozli, kozlički, ovce, ovni in jagnjeta vseh pasem, ki jih goje rejci v dravski ba-

novini. Razstavljene bodo tudi razni predmeti in izdelki iz volne, kožuhovine in usnja, krmlila in potrebščine. Razstava bo od 5. do 16. septembra.

DOPISI

MURETINCI. V ptujskem srezu skoro n občin, ki ne bi imela gasilske čete. Zgrajenih je pa že tudi mnogo gasilskih domov. Tudi naša gasilska četa pod vodstvom načelnika g. Ranila Franca iz Gajevca je več let zbirala prispevke za postavitve lastnega doma. S ponosom so predzadnje nedeljo zrl požirotvalni gasilci na novo lepo gasilsko trdnjavo, ki so jo na slovesen način blagoslovili. Blagoslovili so obenem tudi novo motorno brizgalko. Slovesnosti je opravil župnik g. Sketa od Sv. Marjete niže Ptuja.

SV. FLORIJAN PRI ROGATCU. Te dni smo pokopali pokojnega g. Jakoba Praha, župana občine Rogatca. Dolga leta je bil pokojnik tudi občinski odbornik bivše občine Sv. Florijana, cerkveni ključar rogaške cerkve in odbornik rogaške posojilnice. Ni mu dosti manjkalo do 80 let. Trikrat se je poročil in je bil srečen do zadnjih ur življenja. Naj počiva v miru! Njegovemu nasledniku, dosedanjemu podžupanu g. Gajserju želimo, da bi dobro vodil občino rogaško občanom v prid. — Čuli smo, da je banska uprava dala občinam nalog, naj sestavijo predloge za najboljšo razdolžitve kmetov. Morda je upravni odbor ustregel tozadevnemu nalogu in bo ob priliki seznanil širši odbor s stavljenimi predlogi. — Sreski cestni odbor prispeva vsako leto gramoz na občinsko cesto od Krnjic do cerkve pri Sv.

Štirinadeseto poglavje.

»Sreča stori človeka prevzetnega,« vpravi star pregovor, mi bi pa še dodali: ... zlasti če se ji pridruži še škodoželjnost.

Beduini so bili nepopisno srečni, ko so s tako lahkoto prestregli Koptovega poslanca, ne da bi bili Rometi o tem kaj zvedeli. Toda to jih je tudi napeljalo k nespametnemu koraku, ki so se ga kmalu kesali.

Znali so izrabiti dragoceno prednost, ki jim jo je dal nepričakovan uspeh. Zdaj so vedeli za Koptov namen in prepričani so bili, da bodo Rometi v oazi mirovali, dokler ne dobe odgovora od kediva, čeprav bi morda prišlo do boja med Beduini in ljudem v Okrogli gori.

Zato se tega boja niso niti preveč bali. Celo čakali so ga, ker so bili prepričani, da si bodo po njem z lahkoto docela podvrgli Koptove prijatelje.

Toda namesto da bi bili ta srečen preokret na tihem izrabili in zaprli skrivnost v svoja srca, se jim je škodoželjnost svetila na obrazih. Kakor bi bili imeli zmago že v žepu, so še siroveje poganjali in priganjali Romete k delu.

To pa jim je bilo v pogubo. Kdor kuje skrite načrte, se zmeraj boji, da jih njegov sovražnik ne bi razkril, in zato ga še opreznije opazuje. Zato so tudi Rometi hitro uganili, kaj mora biti vzrok vsem spremembam. Eden izmed njih je šel po Tarovej sledovih in kmalu našel sledove zasede, v katero je bil njihov poslanec padel.

Zdaj se je polastila teh ljudi, ki jih je tolikrat udarila neusmiljena usoda, vročična vznemirjenost. Toda to pot so bili previdnejši kakor prej. Niti z najmanjšo kretnjo se niso izdali, kaj se godi v vseh, čeprav so se le s težavo premagovali, da so potlačili svojo jezo. Podvojili so svojo skrito delavnost.

Njihovi voditelji so se zbrali. Obilo predlogov se je slišalo na tem zborovanju, toda na-

posled je zmagal razum. Spoznali so, da morejo upati v lepšo bodočnost Rometov le tedaj, če bodo složni. Vprašanje, kdo je pravi kralj in kdo ne, je treba odložiti za prihodnost, ko bo narod spet lahko sam odločal.

Zdaj so se naposled odločili za korak, ki bi ga bili morali že davno napraviti. Poslali so svojega odposlanca pred svetišče.

Ta se je vrnil z veselo novico, ka je kralj pripravljen pozabiti vse, kar se je zgodilo, in da bo pomagal pognati vsiljive puščavske roparje.

Prihod tega poslanca je tudi ljudem v Okrogli gori pregal vse skrbi, ki so jih zadnje dni mučile. Saj so zdaj vedeli, zakaj je Kopt pretrgal začeta pogajanja.

»Ubogi, nespametni mož,« je dejal kralj svojim prijateljem... Sovražil sem ga, ker je zakrivil smrt mojega dobrega očeta, zdaj pa ga samo še pomilujem. Koliko se je moral sam s seboj boriti, kako globoko je moral samega sebe ponižati, da se je mogel odločiti za korak, da si bo za ceno suženjstva svojega roda kupil vlado! Tudi če ga rešimo iz ječe, ne bo mogel nikoli več mirno pogledati poštenemu človeku v oči: ubogi nespametnik!

Ker je imel poslanec le malo časa, so se hitro dogovorili, naj pridejo naslednje noč vsi voditelji Skobčevega rodu.

Res so prišli.

S povešenimi očrti so stopili pred kralja in pričakovali so, da bodo njegove besede trde, očitajoče. Toda zmotili so se. Faraon jih je sprejel prijazno. Pokazal je na svoje svetovalce in oba Slovenca ter dejal:

»Ne izgubite poguma, če vidite, da so moji ljudje še pod vplivom viharja, ki je zadel našo domovino. Če bo dobremu Bogu všeč, bo te nevihte kmalu konec, upajmo, da za zmerom. Potem bo solnce, ki bo spet zasijalo nad nami, prepodilo poslednje sledove teh hudih dni.«

»Hvaležni smo ti, o gospodar, da si tako dober,« je odvrnil vodja poslancev. »Toda preden nadaljujemo, nam povej še to, kakšne pogoje misliš staviti našemu ujetemu kralju. Oprosti, da ga v tvoji navzočnosti tako imenujemo,« je potem vzkliknil, ko je opazil nejevoljo na obrazih kraljevih svetovalcev. Ker smo mislili, da delamo prav, smo se odvrnili od tvojega očeta in s tem priklicali nase božje prekletstvo. Zdaj se ne maramo še drugič izneveriti in pustiti Uasifa el Hajata na cedilu.«

»Spoštujem vaše občutke,« mu je segel v besedo mladi Hau-nefer, »ker mi dajejo jamstvo, da mislite tudi z nami pošteno. Kar se tiče mojega nasprotnika, se mi zdi, da ne bo več iztezal roke za mojo krono. Vladar, ki hoče s suženjstvom svojega naroda kupiti vlado, se sam oropa pravice, dl bi bil kralj. Tudi Uasif el Hajat bo moral to uvideti, če se res pretaka v njegovih žilah kri našega velikega prednika Huenata. Sodim, da v njegovem srcu še ni ugasnila poslednja iskra poštenosti. Če pa je, se zanašam na vas, da boste znali storiti to, kar je v takem primeru edino potrebno in pravilno. Meni lahko zapate, da se ga ne bom dotaknil...«

»In kaj misliš storiti z nami, ki bi nas moral prav za prav imenovati izdajalce? ...«

»Ne izgovarjaj te trde besede! Narod se pogosto moti. Kralj pa je zato postavljen nad svoje podložnike, da jih z očetovsko potrepljivostjo in uvidevnostjo varuje pred preglobokimi padci. Naj da tudi meni Bog, da bi se zmerom zavedal te edine kraljevske dolžnosti!«

»Gospod, tvoja velkodušnost nam otežuje srce. Vendar imaš prav: najprej moramo premagati zunanega sovražnika, šele potem bomo lahko premagali tudi sovražnika v svojem srcu. Verjemi nam, trdno smo se odločili, da bomo to storili.«

(Dalje prih.)

Florijanu. Navoziti pa ga morajo občani za-
stoj (kuluk). Vsi, ki želimo dobro cesto,
prosimo upravo, da kmalu oskrbi razdelitev
kuluka, da ne izgubimo od cestnega odbora
obljubljenega gramoza, kakor se je že zgo-
dilo. — Dne 31. avgusta pa smo nekateri po-
kusili golaž od divjega prašiča, ki je tehtal
155 kg. Padel je v Ženčaju pri Donački gori,
zadet od dveh strelcev. — V tukajšnjem žup-
nišču je konkurenčni odbor priskrbel nova
okna in zidar je okrasil razdrapane in za-
mazane stene tam, kjer je bilo zelo potreb-
no in kolikor denarne razmere dopuščajo. —
Zemeljska dela za novo cesto Sv. Florijan—
Rogaška Slatina napredujejo. Zdaj delajo v
Sečovem, kjer so našli pri kopanju v globini
približno treh četrtn metra prstan, nož in
človeške kosti. Delo bi še bolj napredovalo,
če bi bil denarni prispevek od banovine
večji. — Že se zglašajo kupci za jabolka in
česnje. Da bi le veliko ceno napravili.

ŠKOFJA LOKA (Smrtna kosa). Te dni je
umrla ugledna gospodinja, odločna narodnja-
kinja, posestnica ga. Ana Burdychova. Z njo
je legla v grob plemenita slovenska žena in
mat. 40 let mineva, odkar se je preselila iz
Metlike, kjer si je bila izbrala v pokojnem g.
Ervinu Burdychu svojega zakonskega dru-
ga. v Škofjo Loko, ki ji je postala drugi dom.
Vsa leta se je mnogo kretala v društvenem
življenju, zlasti je bila vneta za napredek
bivše Narodne čitalnice. Vsekakor pa je nje-
na prva skrb bila posvečena družini, saj je
bilo treba skrbeti za vzgojo in kruh petim si-
novom in štirim hčerkam. Danes so že vsi
na lepih položajih, le Zdenko je ugrabila smrt
v cvetu mladosti, a Boguš se je smrtno po-
nesrečil pod Ljubnikom. Blag ti spomin, njim
svojcem pa naše sožalje.

50 letnica ugledne tvrdke

Kranj, septembra.

V Kranju je dopolnila pol veka obstoja
vzorna tvrdka Franc Crobath, manufak-
tura, industrija perila in splošne konfekcije.
Ustanovitelj tvrdke g. Franc Crobath se je
rodil l. 1857. v Stražišču pri Kranju kot sin
ugledne rodbine, katere predniki so imeli
važno vlogo že leta 1500. Oče je bil velepo-
sestnik, sina pa je posvetil trgovskemu po-
klicu. Izučil se je v Kranju, kot pomočnik pa
je služboval tudi v Mariboru in Ljubljani.
Leta 1885. je kupil na Glavnem trgu v Kra-
nju hišo in v njej l. avgusta istega leta otvoril
lastno trgovino. Podjetnik g. Crobath si je
s svojimi sposobnostmi in osebnimi vrlinami
kmalu pridobil velik sloves in dolge vrste
stalnih odjemalcev in prijateljev. Leta 1888.
se je poročil s hčerko ugledne Pollakove ro-
dbine in zakon je bil blagoslovljen s štirimi
sinovi in osmimi hčerkami. Otroci so bili de-
ležni najboljše vzgoje in vsa družina je bila
vzor marljivosti.

Vojna je tvrdki in Crobathovi družini na-
kopalala mnogo gorja. Trije sinovi so bili od
začetka na fronti kot rešerjni oficirji. Eden
je padel, drugi pa je umrl ob koncu vojne še
v vojaški službi. Udarci usode pa niso mogli
tvrdki zastaviti poti k napredovanju. Prav
vojna vihra s škodljivimi pojavi je vodstvu
tvrdke pokazala, da je treba za vsako ceno
obdržati stara načela solidnosti, pri tem
pa tudi izvesti temeljite priprave za zahteve
nove dobe. V najpopolnejši meri je domel
zahteve nove dobe sin Fred, ki se je napotil
v tujino študirat narodno-gospodarske in
trgovske vede. Z doktorsko diplomno se je

l. 1924. vrnil domov ter posvetil svoje pove-
čane sposobnosti domači tvrdki.

V povojni dobi se je Crobathova tvrdka
(pri Franceljnu) zmerom bolj razvijala v
trgovino na debelo in je leta 1933. ustanovila
industrijo perila in splošne konfekcije. Vele-
mestno je uredila svoje lokale, pri vsej ve-
likopoteznosti pa se čvrsto drži načela zlate
solidne sredine, odklanjajoč vsako tveganost
spekulacij, ki niso v soglasju s slovesom sta-
rega trdnega podjetja.

Ob proslavi 50-letnice se je tvrdka spom-
nila s prispevki raznih dobrodelnih, narod-
nih in prosvetnih društev Kranja, širše oko-
lice in tudi Ljubljane. Na ta način je najlepše
proslavila svoj jubilej in potrdila svoj sloves.

Domače novosti

* **Novi poštni ravnatelj v Ljubljani.** Z uka-
zom kraljevskega namestništva je na pred-
log prometnega ministra imenovan za pošt-
nega ravnatelja v Ljubljani višji svetnik dr.
Anton Vagaja.

* **Izseljeniški komisar v Düsseldorfu Maks
Goričar** je razrešen državne službe.

* **Narodni tabor na Poljani pri Prevaljah**
v nedeljo je obiskala ogromna množica nar-
odnega občinstva. Tabor je posetil tudi ban-
g. dr. Puc. Po končanih govorih je bil odkrit
knežji kamen v spomin na velikega kralja
Aleksandra Uedinitelja. Kamen je natančen
posnetek knežjega kamna pri Gospe sveti.

* **Novo znamke s sliko Nj. Vel. kralja
Petra II.** Ministrstvo za promet je pripravilo
izdajo novih poštih znamk s sliko Nj. Vel.
kralja Petra II. v vrednostih po 0,25, 0,50,
0,75, 1, 1,50, 1,75, 3, 3,50, 4, 10, 15, 20 in 30

Sven Elvestad:

Skrivnost sivih rokavic

5 Kriminalni roman.

»Ni res,« je rekel. »Nisem morilec. Ne
razumem, kako me morejo osumiti takšnega
zločina.«

Konzul je gledal zdaj enega zdaj drugega.
Njegov pogled je naposled obstal na Asbjör-
nu Kragu.

»Ta je uradnik, ki vodi preiskavo,« je po-
jasnil šef.

»Tako, vi ste torej tisti, ki je spletel vso
reč proti mojemu nečaku.«

Detektiv je stopil za korak bliže.

»Ne,« je odgovoril, »po nesrečnem naključ-
ju se je vaš nečak sam zapletel v mrežo, iz
katere se bo, kakor kaže, s težavo izmotal.«

Konzul je nenadno postal prijaznejši.

»Ali verjamete, da je kriv?«

Krag se je smehljaj.

»Kakor vidite, je aretiran. Naš šef je prav-
kar rekel, da kaže zelo slabo zanj. Tudi jaz
ne najdem drugega izhoda. Morali smo ga
zaenkrat aretirati, to se pravi — do nadalj-
njega.«

»Ne,« je rekel šef, »ne moremo napraviti
ničesar drugega.«

Poklicali so stražnika in mladi komisionar
mu je mirno sledil. Bil je zelo resen.

Konzul je sedel na klop in si z rokami za-
kril obraz.

Bil je mučen prizor. Celo ljudje od policije,
ki so navajeni na še hujše prizore, so bili vi-
diti globoko ginjeni.

Tedaj je rekel Krag:

»Nisem hotel govoriti v pričo mladega mo-
ža, da ne bi slišal. Nedoržen je.«

Šef se je zganil. Resni bančni ravnatelj se
je osupel obrnil proti detektivu in ga je ostro
pogledal.

»Ali je res tako?« je vprašal.

»Res. O tem sem trdno prepričan.«

»Resnično ne razumem, kaj mislite,« je de-
jal šef. »Saj nam ne more pojasniti, kje je
bil dvanajstega, to se pravi tisti dan, ko je
Jaerven izginil.«

»Ta dan nima za nas več pomena.«

»No, zdaj vam pa ne morem več slediti,«
je rekel šef nekoliko ozlovoljen.

Krag pa je nadaljeval:

»Pravkar ste rekli, da vodim jaz preiskavo.
Torej morate priznati, da zaradi tega neka-
tere podrobnosti bolje poznam kakor vi.«

»Ali pa je vse to res, kar govorite?«

»Imam zbrana dejstva, ki določno kažejo
na to, da gospod Bruun ni morilec. Ali ste že
kdaj slišali, da bi se morilec fako slabo za-
govarjal, kakor se je ta mladi mož? Če bi ne
imel prav nobenih drugih dokazov za to, bi
že iz njegovega obnašanja spoznal, da je ne-
določen.«

Šef je začel očitno postajati nekoliko ne-
gotov.

»A kdo je potem morilec?«

»Tega še ne vem. Na sledi sem mu že. Pro-
sim, da mi dovolite še uro časa, potem vam
bom pa lahko povedal, kdaj se je zločin iz-
vršil.«

S temi besedami je Krag zapustil pisarno.
»Kaj menite o vsem tem?« je vprašal banč-
ni ravnatelj.

Šef je odgovoril.

»Asbjörn Krag nas zmerom na ta način
preseneti.«

Konzul je vprašal:

»Ali torej še lahko upam?«

»Po mojem mišljenju kaže zelo slabo, toda
če moj najboljši detektiv nekaj trdi, potem
zanesljivo še lahko upate.«

Konzul je nadaljeval:

»Vsekakor moram biti hvaležen naključju,
da vodi preiskavo takšen mož. Saj imam tudi
jaz občutek, da se je zgodila usodna pomota.«

Nekaj časa pozneje sta se oba gospoda lo-
čila. Dogovorila sta se, da mora ves dogo-
dek ostati do nadaljnjega prikrit javnosti.

Konzul naj v svoji pisarni počaka na poročilo
o izidu preiskave Asbjörna Kraga.

Ob določenem času se je detektiv vrnil.

»Zelo sem radoveden,« je rekel šef. »Če
smo ga res po krivici zaprli, bo tale reč hudo
neprijetna. Pravkar sem bil pri aretirancu.
Čisto je obupan in zlomljen.«

Krag je sedel. Po kratkem premoru je zdaj-
ci dejal:

»Prav čudna zgodba je to. Še zmerom sem
šele pri začetku. Sumim sicer nekoga, toda
v skrivnost zločina samega še nisem mogel
predreti. Ali se spominjate moža, ki smo ga
iskali z oglasom?«

»Da.«

»Kakor veste, je pripovedoval, da je bil
dvanajstega pri Jaervenu, ki ga je hotel pro-
siti za posojilo, a ga Jaerven ni hotel spre-
jeti.«

»Da, spominjam se. In tisti mož je napo-
sled pogledal skozi luknjico v ključavnici in
videl Jaervena obrnjenega s hrbtom proti
vratom...«

»Tako je. In potem?«

»Ko je Jaerven zaslutil, da je nekdo pogle-
dal v sobo, je šel k vratom in pritisnil roko
na luknjico v ključavnici.«

»Da, ali se vam ni vse to zdelo prav čud-
no?«

»Vsekakor čudno je bilo, da je šel proti vra-
tom zadensko.«

Detektiv je prikimal in se nasmehnil.

»Zelo čudno je,« je rekel, »da ni tistega dne
hotel pustiti nikogar k sebi. Prav nikogar,
niti svoje gospodinjce. Prav posebno sum-
ljivo pa je, da je luknjico v ključavnici zakril.«

»Da. Zakaj ni šel naravnost proti vratom?«
»Iz preprostega vzroka seveda, ker ni ma-
ral, da bi možki pred vrati videl njegov
obraz.«

Šef je vstal in začel hoditi po sobi gor in
dol.

Din. Znamke po 0,50, 0,75, 1,50, 1,75 in 3,50 bodo dane v promet 6. septembra, znamke ostalih vrednosti pa postopno. Znamke dosedanjih izdaj s sliko blagopokojnega kralja s črnim okvirom in brez okvira ostanejo še zapreje v veljavi.

* **Otvoritev banovinske ceste Sv. Benedikt—Gornja Radgona.** V nedeljo 1. septembra je bila pri Sv. Benediktu slovesna otvoritev z blagoslovitvijo nove banovinske ceste Sv. Benedikt—Lomanoše—Gornja Radgona, ki skrajšuje progo Maribor—Gornja Radgona za celih 10 km. Novo cesto je otvoril podban g. dr. Pirkmajer, blagoslovil pa jo je škof g. dr. Tomažič.

* **Polovični vojni popust na železnicah** je dovoljen vsem posetnikom jesenskega velesaja v Ljubljani, ki bo od 5. do 16. septembra. Za polovično voznino zahtevajte na postajni blagajni tudi železniško izkaznico, ki stane 5 Din.

* **Polstoletnico bo praznovala Družba sv. Cirila in Metoda** dne 15. septembra v Ljubljani. Proslavimo ta zgodovinski dogodek v slogi in ljubezni do obrambe naroda pred grabežljivimi tujci!

* **Počitniški dom delavske mladine na Kumu.** V nedeljo 1. t. m. so otvorili na Kumu Počitniški dom za delavsko-rudarsko mladino in delavce. V domu bodo 50 postelj, 100 ležišč, obednica, kopalnica in velika veranda za solnčenje. Za graditev tega gostišča so največ prispevali blagopokojni kralj Aleksander I., osrednji higienski zavod v Beogradu, Društvo za čuvanje narodnega zdravja, glavni ravnatelj Trboveljske premogokopne družbe g. Rihard Skubec, g. dr. Štefan Ivanič in g. dr. Bogdan Pirc iz Beograda, tkaninske tvornice v Varaždinu, v DugiRESI, v Kranju

in Krapini in steklarna v Hrastniku. Mnogo so žrtvovali tudi župljani iz župnije Dobovca, Svibna in Sv. Jurija pod Kumom in drugi. Hvala jim!

* **Opozorilo državnim upokojevcem.** Društvo državnih upokojevcem za dravsko-banovino v Ljubljani nam je poslalo: Prijave za prejetje draginskih doklad se morajo predložiti finančni direkciji v prvi polovici meseca oktobra. Opozorjamo vse državne upokojevence, naj ne predlagajo prijav pred 1. oktobrom. Pred tem rokom predložene prijave namreč niso veljavne. Člani podpisane družbe bodo dobili prijave s potrebnimi navodili pravočasno brezplačno dostavljene.

* **Šolska mladina** bo imela za obisk letošnjega jesenskega velesaja od 5. do 16. septembra znižano vstopnino po 3 Din za osebo, ako bo obisk skupen pod vodstvom učiteljstva. Dan obiska poljuben, vendar nedeljskih in prazničnih popoldnevov ne priporočamo zaradi velikega navala obiskovalcev. Posebno opozorjamo šolska vodstva na veliko pomorsko razstavo »Naš Jadran«, kakršne v Jugoslaviji še nismo imeli in ki bo pokazala vse, kar je v zvezi z našim morjem in obmorskim življenjem. Poleg tega bodo zanimive in poučne razstave arhitekture, esperantskega gibanja in malih domačih živali (perutnina, kunci, koze, ovce).

* **Enoletni trgovski tečaj v Ljubljani.** Kongresni trg 2./II. (trgovski učni zavod) je dosegel v preteklih letih najboljšo uspehe. Zavod razpolaga z najmodernejšim programom, ki ga izvajajo samo prvovrstne učne moči. Istotam se vrše razni večerni jezikovni, strojepisni, stenografski in drugi specialni tečaji. Zavod daje ustno ali pismeno vsa pojasnila brezplačno. Priporočamo!

* **Stavka v tvornici na Količevem.** V Bonačevi tvornici na Količevem je stavka že od 17. avgusta. Navzlic veliki popustljivosti g. Frana Bonača se ni posrečilo izravnati spora in vse kaže, da ga bo težavno poravnati, ker delavstvo ne popusti od svoje zahteve, da se mora umakniti iz tvornice dosednji ravnatelj Wultsch, ki je pa baje že sam izjavil, da bo tvornico zapustil. Na drugi strani pa delavstvo noče pristati na zahtevo, da nosi primerne posledice tisti, ki je največ kriv, da je prišlo do stavke. Podjetje je vsem delavcem odpovedalo, toda delavci nočejo sprejeti svojih knjižic.

* **Nabavite si velesajmske legitimacije.** Legitimacija za obisk letošnjega jesenskega velesaja v Ljubljani in jadranske razstave bo upravičevala imetnika, da bo dvanaajstkrat posetil prireditve preko dneva in dvanaajstkrat vinski in jestvinski oddelek po 18. zvečer. Imetnik take legitimacije, ki je seveda neprenosna in velja samo za eno osebo, more poljubno izkoristiti svojo legitimacijo. Lahko pride na velesajem čez dan ali zvečer po enkrat dnevno v teku 12 dni ali pa večkrat dnevno, skupaj tolikokrat, da je 12 dnevni in 12 večernih obiskov izčrpanih. Če bi nekdo obiskal velesajem 12krat čez dan in 12krat zvečer, skupaj torej 24 obiskov, in bi vstopnino sproti plačeval, bi ga to veljalo 159 Din. Legitimacija za vse te obiske pa velja samo 25 Din.

* **Novo šolsko leto na banovinski kmetijski šoli na Grmu pri Novem mestu** se začne v začetku novembra in bo trajalo dve zimi po pet mesecev. Vsi učenci bodo stanovali v zavodu, kjer bodo imeli vso oskrbo. Sprejmejo se pridni, dovolj nadarjeni sinovi kmečkih staršev, ki bodo ostali po končanem šo-

»Še zmerom ne razumem prav, kaj hočete reči.«

Krag se je izognil odgovoru na to vprašanje.

»Enajstega,« je nadaljeval, »je bil Jaerven naprošen, naj pride v 'Peklo' s tisto 'malo modro rečjo'. In šel je.«

Nastal je premor.

Potem je Krag nadaljeval in je v svojem govoru naglasil vsako besedo.

»Zvečer enajstega je bil Jaerven umorjen.«

Šef se je zganil.

»Toda Jaerven se je vendar ob štirindvajseti uri vrnil s svojega sestanka v 'Peklu' domov,« je pripomnil. »Ponoči je bil doma in prav tako ves naslednji dan, ko je zvečer spet zapustil stanovanje. Saj ga je gospodinja videla in slišala.«

»Kljub temu vztrajam na trditvi, da je bil Jaerven enajstega umorjen.«

»Kdo pa je bil potem ponoči in naslednjega dne, dvanajstega, v Jaervenovem stanovanju?«

Detektiv se je nasmehnil.

»Mislim, da mi je to čisto jasno,« je rekel. »V njegovem stanovanju ni bil nihče drugi kakor morilec.«

Corpus delicti.

Čim bolj je šef razmišljal o zadevi in o vseh njenih podrobnostih, tem bolj se mu je dozdevalo verjetno, da aretirani komisionar ne more biti morilec.

Šel je k Bruunu v celico in mu izjavil, da so nastopile nove okolnosti, ki bodo najbrže dokazale njegovo nedolžnost.

V prisotnosti Ashbjörna Kraga je podal mlad mož natančno poročilo o tem, kje in kako je preživel enajstega. Bile so to reči, ki jih vprič svojega strica ni hotel in ne mogel povedati.

Ko je bil končal, je rekel Krag:

»To je natančno tako.«

»Kako pa to veste?« ga je vprašal šef.

»O vsem tem sem se že informiral. Spočetka sem se tudi jaz zelo nagibal k mišljenju, da je gospod Bruun krivec. Prav kmalu pa sem spoznal, da moj sum ni bil osnovan.«

Pohiteli so, da so komisionarje izpustili iz ječe. Konzula so o tem takoj obvestili.

Ko je bilo to opravljeno, je dejal šef:

»No, zdaj smo pa spet tam, kjer smo bili v začetku preiskave.«

»Nič hudega.«

»Kako boste razkrinkali zločinca?«

»Imam že načrt.«

»In ta bi bil?«

»Najprej se mora dokazati, da se je izvršil umor enajstega in ne dvanajstega. Saj razumete, da bi se nobeno sodišče pri nas ne upalo izreči sodbe na podlagi indicij, ki jih imamo.«

»Prav imate.«

»Predvsem ne sme noben človek izvedeti, da smo na pravi sledi. Morilec je svoje dejanje izvršil tako premeteno in spretno, da spričo te zavesti niti ne misli na to, da bi se mogel zločin odkriti. Pustimo ga v tej zavesti.«

»Ali sploh veste, kdo je morilec?«

»Ne, toda sumim.«

»Kakor se mi zdi, ne marate povedati vsega, kar veste.«

»To je moj način postopanja.«

»In kaj nameravate zdaj storiti?«

Šef je opazil, da se je detektiv pripravljaj na odhod.

»Iskat poidem!« je odgovoril Krag.

»Iskat? Koga in kaj?«

»Rdečkasto lasuljo.«

»Rdečkasto lasuljo?«

»Da, Morilec je imel vendar rdečkasto plave lase. To se pravi, takšno lasuljo.«

»A tako, razumem.«

Krag se je napotil v smeri proti železniški postaji. Tam je najel voz in se odpeljal v mesto.

Pred prvo brivnico je obstal in vstopil.

Lastnik brivnice ga ni poznal.

Detektiv si je dal prinesiti nekaj lasulj, da bi si izbral eno izmed njih za maškerado, kakor je rekel. A vse, ki so mu jih pokazali, niso bile po njegovem okusu.

Razlagal je na dolgo in široko, kaj bi rad.

»Imam dobrega prijatelja,« je rekel Krag, »ki mi je pred kratkim pripovedoval, da je pri vas kupil posebno rdečkasto plavo lasuljo. Prav takšno bi tudi jaz rad. Ali se ne spominjate več tistega moža?«

Lastnik brivnice je napenjal spomin, vendar se ni mogel spomniti. Že dolgo je od časa, ko je nekdo kupoval pri njem takšno lasuljo.

Krag je še brskal med lasuljami, a ker ni našel primerne, se je oprostil zaradi nadležnosti in šel.

Odpeljal se je naravnost v trgovino izdelovalca lasulj.

Tudi tu ni našel iskanega. V tej trgovini se že celo leto ni prodala podobna lasulja.

Ashbjörn Krag pa ni obupal. Vozil se je od brivca do brivca po vsem mestu. Na ta način je minilo več ur in začelo se je mračiti.

Krag se je že bal, da bo moral svoje iskanje zaradi noči prekiniti. Zdajci pa mu je šinila v glavo nova misel. Naročil je vozniku, naj ga v najhitrejšem diru popelje v vzhodni del mesta.

Z izredno hitrostjo je tekel konj v smeri proti škofovskemu sedežu. Tam je voz obstal.

Krag je stopil iz kočije in plačal voznika.

Potem je šel ob hišah in pred majhno dvodružinsko hišo obstal. V pritličju je bila trgovina s cigarami in poleg nje brivnica. V to je Krag stopil. Zatohel zrak, dišeč po slabih cigarah, mu je puhnili v nos. Na stropu je visela smrdeča petrolejka. Poleg prodajne mize je stal star črviv stol.

Detektiv je bil moral nekaj časa čakati, da so se odprla vrata in je prišel iz stranske sobe starejši mož z umazano čepico na glavi, ki je morala biti nekdanj bele barve. Dolgi, cunjasti lasje so mu viseli čez ušesa in njegova obleka ni imela niti sledu o snažnosti. Bil je očitno

lanju na kmetijah. Lastnoročno, na celo polo pisane prošnje, kolkovane s 5 Din, je poslati ravnateljstvu banovinske kmetijske šole na Grmu pri Novem mestu najpozneje do 1. oktobra. Prošnji je priložiti: krstni list, domovnico, zadnje šolsko izpričevalo, izpričevalo o aravnosti pri onih prosilcih, ki ne stopijo v zavod neposredno iz kake druge šole, izjavo staršev, odnosno varuha (kolek 2 Din), s katero se zavežejo plačati stroške šolanja, obvezno izjavo staršev ali varuha (kolek 2 Din), ki se potegujejo za banovinsko ali kako drugo štipendijo iz javnih sredstev, da bo njih sin ali varovanec ostal pozneje na domači kmetiji, v nasprotnem primeru pa da povrnejo zavodu sprejeto podporo iz javnih sredstev. Navesti je tudi točen naslov in zadnjo pošto. Starost najmanj 16 let in z dobrim uspehom dovršena osnovna šola. Pri vstopu v šolo napravijo učenci kratek sprejemni izpit iz slovenščine in računstva, katerega so oproščeni absolventi dveh ali več razredov meščanske šole ali kake nižje srednje šole. Hkratu preišče njih zdravstveno stanje zdravnik zavoda. Oskrbnina znaša do preklica od 25 do 300 Din mesečno po premoženjskih razmerah prosilca in se plačuje mesečno naprej. Prosilci za banovinsko znižano mesto morajo priložiti davčna ali občinska potrdila o velikosti posestev in višini letnih davkov z navedbo družinskih in gospodarskih razmer. Obenem pa naj zaprosijo za podporo še sreski kmetijski odbor. V prošnji za sprejem je navesti, ali je sreski kmetijski odbor že naprošen za podporo, odnosno je priložiti odborovo izkazilo o višini podpore.

* Redni vpis v dopisno trgovsko šolo v Ljubljani, Kongresni trg 2./II., bo od 1. do 10.

septembra 1935. V DTŠ se lahko vpiše vsakdo. Pri dopisni trgovski šoli se naučite doma z dopisovanjem modernih jezikov, kakor nemščine, francoščine, italijanščine in drugih, dalje vseh trgovskih predmetov, kakor knjigovodstva, dopisovanja, stenografije, računstva itd., vseh združnih predmetov, ki so potrebni za vodstvo zadrug. V svoji dvoletni trgovski šoli pripravlja hkratu svoje učence za privatni izpit na državni trgovski šoli.

* Medved na Krvavcu. Posestnik Franc Čevka iz Praprotnega-Zakala v občini Kamniški Bistrici je naznanil oblastvu v Kamniku, da mu je ponoči medved raztrgal tri ovce. Posestnik Čevka ima na planini Košutni pod Krvavcem več glav goveje živine in 25 ovc. Nedavno zjutraj je našel na Košutni raztrgano veliko ovco, poleg nje pa sveže medvedove sledove. V mehko zemljo vtisnjene šape jasno kažejo, da je to bil medved. Njegovim stopinjam so sledili še daleč naprej po planini, prav tako pa tudi sledovom dveh ovc, ki jih je medved podil pred seboj in v skritem kraju raztrgal. Goveja živina je bila zaradi obiska kosmatinca tako vznemirjena, da jo je posestnik moral odgnati s planine. Prav tako pa tudi drobnico. Planina Košutna spada v lovski revir kamniške korporacije in prizadeti posestnik zahteva od zakupnika odškodnino.

* Na Menini so divji prešiči, ki pustošijo polja tuhinjskim posestnikom. Zasedili so trojico merjascev, ki so rili po planinskih pašnikih pod Vivodnikom. Lovci so bili nevarnim škodljivcem že večkrat na sledi, vendar pa jih niso mogli dobiti pred puško. Tudi lani niso ustrelili na Menini nobenega divjega prešiča, čeprav je bilo več velikih lovov.

* Sedem kilogramov težek zob predpotopnega mamuta je v vukovarski okolici potegnil iz vode ribič Franjo Nikl iz Dalja. V tistih krajih so našli že mnogo ostankov predpotopnih živali.

* Smrten padec. Državno tožilstvo je prejelo poročilo o nesreči v Bresternici, ki je zahtevala življenje posestnice Frančiške Stupanove. K Stupanovi je prišla pred tremi tedni njena hčerka, ki je poročena v Zagrebu, s svojim otrokom na oddih. Pred dnevi je hčerkin otrok zbolel in so poslali nekega moškega s kolesom v Maribor po zdravnika. Vsi domači so bili zbrani okrog otrokove postelje, okoli polnoči pa je Stupanova šla iz sobe na podstrešje, kjer je bil škaaf, poln vode. Najbrže je hotela Stupanova vodo zliti skozi okno, v temi pa ni videla odprtine in je padla skozi njo globoko v pritličje, kjer so jo našli mrtvo.

* Smrtno se je ponesrečil v velenjskem premogovniku rudar Martin Pestotnik. Štel je šele 45 let. Zapustil je ženo in osem nepreskrbljenih otrok. Pokojnik je bil marljiv delavec.

* Naplavljeno truplo neznanne ženske. V Slovenji vasi je Drava naplavila truplo neznanne ženske, stare okoli 60 let, pristriženih, delno že sivih las, oblečene v srajco in sivo obleko in sive nogavice. Menda je doma iz okolice Maribora. Pokopali so jo na pokopališču pri Sv. Janžu na Dravskem polju.

* Požari v mariborski okolici. V neposredni mariborski okolici so zadnje čase požari na dnevnem redu. V eni izmed zadnjih noči je začelo goreti gospodarsko poslopje g. župnika v Hočah. Že večkrat je g. župnik prejel grozilna pisma in v usodni noči mu je zlobni požigalec res zažgal. Na pomoč so prihitali

zelo kratkoviden, zakaj imel je naočnike z velikima okroglima stekloma.

Krag je sedel na stol.
»No,« je začel miroljubno, »kako je z vašo trgovino?«

Mož, ki detektiva očitno ni poznal, je odgovoril:

»Hvala, slabo se zasluži. Moja brivnica je dobila hudega konkurenta v elegantnem salonu na oglu tamkaj. In cigare so ljudem predrage. Da, da, slabi časi so!«

»A vaša priznana spretnost maskiranja? Saj to še zmerom znate, stari Johansen?«

Starec se je zganil.

»O ne,« je rekel, »to sem pa čisto opustil. Se ne izplača več.«

»Vaše lasulje še zmerom slovijo za izvrstne. Kaj ne?«

»Tega ne bi mogel trditi,« je odgovoril brivec, izmikaje se.

Zdajci je vprašal Krag:

»Ali ni bil te dni pri vas neki mož, ki je kupil rdečkasto plavo lasuljo?«

»Ne,« je odgovoril starec po kratkem razmišljanju.

Tedaj se je sklonil detektiv k njemu in mu rekel:

»Vi pa imate kaj slab spomin, Johansen.«

Brivec je pogledal Kraga čez naočnike z velikimi očmi.

»Moj Bog, vi ste,« je rekel, »skoro sem se vas ustrašil.«

»Torej ste me naposled le spoznali... Saj se še spominjate časa, ko sem vam tako imenitno pomagal z ameriškimi bankovci? Kako bi se vam godilo, Johansen, če bi takrat ne bilo Asbjørna Kraga?«

»Pst...«

»No torej: kdaj ste prodali tisto lasuljo?«

»Nimam navade izdajati svojih strank.«

»A jaz hočem to vedeti!«

Detektiv se je dvignil in starec za prodajno mizo je prebledel in se vznemiril.

»Pred kakšnimi tremi tedni.«

Krag je le z muko obvladoval svojo radovednost in je izpraševal dalje:

»Kako se piše mladi možki, ki je kupil lasuljo?«

»Ni bil mlad.«

»Bil je torej starejši mož?«

»Ne, bila je dama.«

»Dama?«

Krag se je dozdevno začudil in je za trenutek pomislil:

»Ali jo poznate?«

»Ne, še nikdar prej je nisem videl.«

»Poslušajte dobro! Ena sama moja besedica zadostuje, da pridete še danes v ječo, Johansen.«

»Prisežem, da je nisem poznal. Bila je videti ugledna dama.«

»Mlada?«

»Ne, ne več tako mlada.«

»Kakšna je bila na zunaj?«

»Kakršne so dame s tridesetimi leti. Bila je vitka, visoka in temna z lepimi velikimi očmi. Okrog vratu je imela belo kožuhovino in sive rokavice na rokah. Kupila je lasuljo in plačala dvajset kron.«

»Ali vam ni dala svojega naslova?«

»Ne.«

»Dobro, jutri pridem spet k vam, da se natančneje porazgovorim z vami. Ne smete pa nikomur niti omeniti, da sem bil pri vas.«

»Molčal bom ko grob.«

»Na svidenje.«

Detektiv je šel. Pri naslednji vozniki postaji je najel voz in se odpeljal v smeri proti policiji, kamor je četrto ure pozneje dospel.

Medtem se je že čisto zmračilo. Ko je stopil z voza, ga je na stopnicah že pričakoval šef. Stal je na vrhni stopnici, oblečen v deževni plašč, zakaj izpod neba je lilo kakor iz škafa in ceste so plavale v blatu.

Šef je bil zelo resen.

»Dobro, da ste prišli,« je rekel.

»Ali je kaj novega?«

»Da. Jaervenovo truplo so našli!«

»Kje?« je vprašal detektiv.

»V neki opekarni. Peljiva se tjakaj.«

Krag in šef sta sedla v čakajoči voz.

Na poti proti opekarni nista mnogo govorila.

Krag je vprašal:

»Trupla se pač ni še nihče dotaknil?«

»Ne,« je odgovoril šef. »Vsa opekarna je zaprta.«

Opekarna je stala daleč zunaj mesta in potrebovala sta precej časa, da sta se približala do nje.

Službujoči stražnik ju je povedel v prostor za sušenje opeke.

V enem izmed kotov poleg kupa opeke je ležal sveženj brez oblike. Bil je truplo odelu Jaervena.

Detektiv je nekaj trenutkov gledal okrog sebe.

»Tukaj ni bil umorjen,« je rekel z odločnim glasom.

Stopil je k mrliču.

Tudi šef je prišel bliže.

»Na pravi sledi smo,« je menil Krag. »Kakor vidite, manjkajo umorjencu značilni kos njegove obleke, njegova debela rjava suknja in njegov veliki klobuk.«

Detektiv je odstranil prt, ki je bil razprostrt čez mrličev obraz.

Nehote je odskočil.

Glava umorjenca je bila čisto zmečkana. Udari je moral nekdo po njej s trdim, težkim predmetom.

»Kaj pa drži z levico?« je vprašal šef.

»Tako je bova videla,« je odvrnil Krag in iz mrličevih krčevito stisnjenih prstov s silo iztrgal neki predmet.

Bila je siva ženska rokavica.

Krag je poprosil za nekaj svetilk.

Dva stražnika sta mu prinesla tri, s katerimi je mogel osvetliti vso sušilnico.

(Dalje sledi)

domači gasilci in gasilci iz Bokove, Razvanja, Radvanja, Maribora, Studencev in Podbrežja. Rešili so vso živino, orodje in pridelke.

* **Huda nesreča.** V Dolopovi opekarni, pol ure od Prečnega, se je pripetila huda nesreča, katere žrtev so postali trije mladi delavci. Med kopanjem glin se je namreč zaradi dežja razmočena glina usula in podsula delavce. Na krike ponesrečenecv so prihiteli tovariši in odkopali tri hudo poškodovane delavce. Bili so to 19-letni Rudolf Jakelj iz Suhorja pri Prečni, 19-letni Anton Cesar iz Prečne in 37-letni Jože Jarc iz Prečne. Vse tri so prepeljali v bolnišnico usmiljenih bratov v Kandiji. Nesrečo so baje zakrivil delavci sami, ker se niso ravnali po navodilih vodstva.

* **Dva požara na Dravskem polju.** Nedavno zutraj je nastal ogenj v gospodarskem posloplju posestnika Antona Radoška v Zlatoličju. Goreti je začelo v svinjaku in se je ogenj prenesel na lepo urejene kokšnjake. Poleg poslopja so zgoreli 90 kokoši, velika zaloga sena in slame, več vozov in razno poljsko orodje. Zaradi vetra je ogenj prešel še na sosedovo poslopje, last posestnika Antona Goloba, ki je istotako zgorelo do tal z vso zalogo sena in slame in z gospodarskim orodjem. — Še istega dne je nastal ogenj v gospodarskem posloplju posestnika Štefana Premzla v Mihovcih pri Cirkovcah. Ogenj je zajel tudi sosedno poslopje posestnika Jožefa Pernata.

* **Zastrupila se je.** V Krasovčevi gostilni na Vrhniki je bila okrog 2 meseca uslužbena 19-letna Mara Matičičeva, doma iz Slivca pri Rakeku. Te dni pa je mladenka v samomorilnem namenu popila večjo količino lizola. Poklicali so zdravnika, ki je odredil takojšen prevoz v ljubljansko bolnišnico, a je nesrečnica že med prevozom izdihnila. Kaj je pognalo dekleta v smrt, ne ve nihče, domnevajo pa, da je bila vzrok nesrečna ljubezen. Pokojnica je bilo marljivo dekle.

* **Požar na meji.** Nedavno ponoči je začelo goreti gospodarsko poslopje posestnice Olge Ferkove v Štrihovcu pri Št. Ilju. Živino so še pravočasno rešili. Prvi so prišli na pomoč gasilci iz Pesnice, a priti so morali še mariborski gasilci in gasilci iz Št. Ilja. Ogenj je najbrž podtaknila zlobna roka. — Požar je uničil gospodarsko poslopje tudi posestnikom Janku, Alojziju in Štefanu Putarju. Prvi so prispeli na mesto požara pesniški gasilci, ki so rešili živino. Pozneje so prispeli na pomoč še mariborski in šentiljski gasilci.

* **Velik požar v Trziču.** Predzadnjo sredo ponoči se je pojavil za dimnikom hiše Mally- & Demberger na Glavnem trgu v Trziču, kjer je nekoč bila veletrgovina s čevlji, gost dim, ki je prebivalcem hiše povzročil precej strahu. Gasilci so k sreči hitro udušili ogenj in so nato ostali vso noč na straži. Dopoldne so potem z dimnikarskim mojstrom Bedino preiskali dimnik in dognali, da je vse v najlepšem redu. Naslednjo noč pa je zaklenkal plat zvona. Spet je gorelo v isti hiši. Motorna brizgalna je bila hitro na dvorišču sosedne hiše in je začela omejevati ogenj, ki se je dvigal iz podstrešja. Ko so plameni objeli vse podstrešje, so se že selili tudi iz hiše župana g. Globočnika in gospe Pernetove. Pri vseh naporih pa divjanja plamenov ni bilo mogoče hitro omejiti in že je kazalo, da bo ves Trzič postal takšno pogorišče, kakor leta 1811. Veliko žarenje je opozorilo sosedne gasilske čete na nevarnost in prihiteli so gasilci tvrčke Glanzmann & Gassner in tvrčke Schalgruber, ki so bili najizdatnejša pomoč mestnim gasilcem, nadalje so prihiteli gasilci od Sv. Ane, iz Loma, Bistrice, Kovorja, Križev, Naklega, Dupelj in Kranja. 20 cevi je bljuvalo vodo v plamene. Množica na trgu si je kar oddahnila, ko je požar na sosednih hišah po-

pustil in pojmal tudi tam, kjer je začelo goreti. Po enournem gašenju je le še tlelo, a nevarnosti ni bilo več. Požar je bil nastal na južnem delu podstrešja, torej ne pri dimniku, marveč precej daleč vstran. Vsi gledalci so si bili takoj na jasnem, da gre za požig, zlasti še, ker je ogenj namah objel vse podstrešje, Sedanji lastnik hiše je Erik Giesman, ki sicer stalno biva na Dunaju, je pa zadnji čas v Trziču. Ko so domači gasilci prihiteli k požaru, je hotel on prevzeti vodstvo gašenja, česar mu pa niso pustili. A ko so pogasili ogenj, je lastnik šel lepo mirno domov, se preoblekel in hotel na planino. Orožniki so ga aretirali.

* **Požar v Nasovčah.** Nedavno ponoči je nastal v Nasovčah blizu Komende ogenj v gospodarskem posloplju posestnika Liparja, po domače Kralja. Domači gasilci in za njimi iz Komende, Most in Lahovč so bili kmalu na kraju požara in ogenj omejili. Ogenj je bil podtaknjen. Orožniki iz Vodice so požigalcu baje na sledu.

* **S svinčnikom se je ustrelil.** V Zagrebu se je ustrelil 25-letni kočijaž Ivan Pudina, doma iz Jelše blizu Karlovca. Zadnje čase je bil zaljubljen v Faniko Trupejevo iz Slovenije. Trupejeva je zadnji ponedeljek prišla v Zagreb in je takoj posetila Pudino, ki ji je pa očital, da mu dolgo ni pisala in da mu je nezvesta. Sprla sta se in se sprta razšla. Pred odhodom ji je izročil pismo, v katerem pravi, da pojde v smrt, ker ga vara. Pozneje so Pudino res našli v zadnjih zdihljajih. Poleg njega sta ležala revolver in svinčnik. V revolverju pa ni bilo nobenega naboja in orožje sploh ni bilo porabno. Vsi so mislili, da gre za umor. Ko so pa pogledali svinčnik, so opazili, da ima na enem koncu napravo za streljanje. Pudina se je ustrelil s tem svinčnikom, ki ga je nosil že dolgo pri sebi.

* **Velika škoda zaradi strele v Kamniku.** Nedavno je prihrumela nad Kamnik silna nevihta. Med prvim dežjem je strela udarila nekajkrat sredi Kamnika in povzročila veliko škodo. Najprej je v mestu treščilo v električno napeljavo. Strela je pokvarila mnogo varovalk in žarnic. Največjo škodo pa je napravila strela kamniški pošti. Treščilo je v telefonski vod nekje v bližini pošte na Grabnu. Poštna uradnica je pravkar odložila slušalo, ko je strahovito počilo v aparatu. Žarnica, ki zaznamuje pod aparaturu kratek stik, se je razletela, s stene pa je odneslo pokrov telefonske aparature in naenkrat je bilo vse okrog v ognju. Poštni uslužbenci, ki so bili v uradu, so ogenj takoj pogasili. Istočasno, ko je strela švignila po telefonskem vodu v aparaturu na pošti, je telefonske abonente po mestu in okolici prestrašil silen pok. Vsi so mislili, da je treščilo tudi pri njih. Strela je namreč preskočila v napeljave vseh 22 kamniških telefonskih abonentov in pri večini povzročila znatno škodo. Na železniški postaji je vrglo aparat s stene. K sreči takrat ni bilo nikogar v bližini. Podobno je bilo v tvornici »Titanu« in še v nekem drugem obratu. V neki pisarni so videli, kako je ob močnem poku skočila strela iz telefona, šinila skozi okno in oplazila mimoidočega potnika. Ker je bila strela že oslabiljena, ga je samo stréslo. Zanimivo je, da je pri tem neurju strela udarjala zelo nizko sredi mesta, medtem ko v okolici ni nikjer treščilo.

* **V Abesinijo je hotel.** Orožniki iz Hotedrišice poročajo, da je junija pobegnil iz Ravnika 22-letni posestnikov sin Stanko Petrič in jo ubral čez mejo v Italijo. Doma je rekel, da pojde v Abesinijo. Italijani pa niso bili zanj preveč navdušeni in so ga pognali preko meje v Avstrijo, a avstrijska oblastva so ga napotila v našo državo. Kljub temu se Stanko še ni vrnil domov in zato domnevajo, da si je končal življenje. Petrič je srednje postave, suh, črnega obraza, črnih las in gleda izpod čela.

* **Huda požarna nesreča.** V noči na predzadnji terek je zažarelo nebo nad vasjo Jauhovo v Apački kotlini. Gorela sta hiša in gospodarsko poslopje Antona Ferka. — Razen bližnjih sosedov, ki so takoj prihiteli na kraj nesreče in začeli reševati, so v razmerno hitrem času prispeli gasilci iz Apač, Žibercev, Žepovcev, Gornje Radgone in Podgorja. Gašenje je bilo zelo težavno in naporno, ker je primanjkovalo vode, vendar je požrtvovalnim gasilcem uspelo omejiti požar.

* **Krvavi izgredi v Ljutomeru.** »Jutro« poroča: Horvat Pavle, trgovec in trgovski potnik od Male Nedelje, je prijavil, da priredil 1. septembra na Glavnem trgu v Ljutomeru političen shod. Načelnik ljutomerskega sreza je shod prepovedal in pravočasno to razglasil s pomočjo občinskih uprav po vsem srežu s pripombo, da je zbiranje ljudstva ta dan v Ljutomeru prepovedano. Ta sklep ni bilo mogoče sporočiti Horvatu, ker se ob napovedanem času ni zgledil. Kljub pravočasni prepovedi se je zbralo v nedeljo 1. t. m. ob 10. dopoldne na Glavnem trgu v Ljutomeru kakih tisoč ljudi, ki so demonstrirali z zakonsko prepovedanimi vzkliki. Sklicatelj shoda Horvat je bil obveščen, da je shod prepovedan. Obenem je bil pozvan, naj svetuje svojim prijateljem, da se razidejo. Temu se ni hotel pokoriti, marveč je izkušal imeti političen govor. Orožniški starešina, ki je bil ondi z orožniško patruljo zaradi ohranitve reda, je nato pozval demonstrante, naj se razidejo. Ker tega niso hoteli storiti, so pripeljali gasilsko brizgalno, da demonstrante razženejo z vodo. Tedaj pa sta bila iz množice oddana na orožnike dva revolverjska strela. Nato pa so orožniki oddali dva strela v zrak, ker pa to ni zaleglo in ko je začelo iz množice padati nanje kamenje, so orožniki oddali tri strele iz pušk, zaradi česar je ostal na mestu mrtev Mavrič Alojzij iz Vitana v ptujskem srežu. Ranjena pa sta bila Medic Ivan, vinogradnik od Sv. Bolfenka, v ptujskem srežu, in neka druga oseba, ki pa je pobegnila in je še niso mogli dognati. Nato so demonstranti pobegnili. Red in mir sta bila vzpostavljena. Ranjeni Medic Ivan je dobil zdravniško pomoč. Kakor kaže, sta ljudi pozvala na shod in organizirala izgrede na njem sklicatelj shoda Horvat, ki je bil že večkrat kaznovan od policije, in Ferenčič Josip, slušatelj modroslovja od Sv. Bolfenka, ki je komunistične smeri. Horvat in Ferenčič sta izkoristila splošno zmedo in pobegnili. Za njima je izdana tirafica. V Ljutomer sta bila takoj odposlana višji uradnik banske uprave in višji orožniški oficir zaradi preiskave in nadaljnega zakonskega postopka.

* **Vlomi v samotl.** Župnišče v Čemšeniku nad Zagorjem je imelo ponoči nezaželen obisk. Neznani tat je župniku odnesel denar, obutev in razno drobnjavo. V kraje, ki stojijo malo stran od velikih dolin in glavnih prometnih žil, se zadnji čas prav pogosto zakajajo sumljivi ljudje in iščejo na samem tihočnosti za tatvine.

* **Vlom v skladišče vevške papirnice.** Neznani vlomilci so ponoči poizkušali srečo v skladišču vevške papirnice. Skozi okno so se spravili v skladišče, kjer so velike in male bale papirja. Dva vlomilca sta brskala po skladiščnih oddelkih, eden pa je najbrž stal zunaj na straži z vozičkom. Neznanci sta vse bale prerezala in pregledovala, kateri papir bi bil najprimernejši za plen. Ta posel sta vršila gotovo dalje časa, ker je mnogo bal prerezanih. Naposled sta prišla do pravih bal. Iz skladišča sta spravila skozi okno najprej balo brezlesnega, belega papirja, nato pa še štiri bale ovojnega papirja. Drugi dan je prvi zapazil vlom delavec Gale France, ki je o njem obvestil svoje predstojnike in vevške orožnike. Vsi znaki kažejo, da so vlom izvršili kakl domačini.

* **Drzna tatvina dragocenosti sredi mesta.** Neznani lopov je sredi belega dne vdrl v neko stanovanje sredi Ljubljane, medtem ko je bila vsa družina doma in je bil v hiši prav živahen promet. Nepovabljeni gost se je prihotapil v spalnico in odnesel tri zlate prstane, zlato zapestno uro, zlato damsko verižico z obeskrom in veliko zapestnico. Kakor sumijo, je tatvino zagrešil neki okrog 40 let stari možki, ki se je že tudi nekaj dni prej potikal po hiši.

* **Fant je zabodel dekleta.** Ključavničar France Šnuderl se je pripeljal iz Beograda v Maribor. Odšel je na svoj dom na Pobrežju, kjer je stanovala tudi njegova ljubica Nada Jelesijevičeva, s katero sta živela v skupnem gospodinjstvu. Nade ni bilo doma in v stanovanje ni mogel, ker ni imel ključa. Zato je stopil na dvorišče in čakal skoro do polnoči. Takrat je prišla Nada in odšla sta na vrt, kjer sta sedla na klopico. Nekaj časa sta kramljala, nenadno je pa Nada izjavila, da ga ne mara več. V divji jezi je potegnil fant dolg nož in jo zabodel enkrat v vrat, trikrat pa v prsi. Nada se je zgrudila nezavestna in obležala v mlaki krvi. Šnuderl je po zločinu zbežal proti Mariboru in se javil policiji.

* **Iz zapora je pobegnul.** V Sevnici je pred dnevi orožniška patrulja naletela na neznanca, ki je zatrjeval, da se piše Ivan Golob, rojen v Grmovljah, občina Skočijan. Pri njem so našli nahrbtnik, par ženskih nogavic, srebrno žepno uro in verižico, žepno svetiljko, trioglato pilo in več drugih predmetov, ki so bili nedvomno ukradeni. Orožniki so ga oddali sreskemu sodišču v Sevnici. Neznavec je že istega dne pobegnul. Begunec je 35 let star, velike, močne postave, koštanjevih las in sivih oči. Na sebi je imel sivo obleko, na glavi živo čepico.

* **Tolovajski napad v karlovški okolici.** V hišo občinskega tajnika Kosanoviča v Drežniku so ponoči vdrl zakrinski razbojnik in 66-letnega gospodarja ustrelili ter nevarno ranili njegovega sina Josipa, učitelja. Ranjenega učitelja so pripeljali v bolnišnico v Karlovcu.

* **Z nožem v trebuh.** V Löberhofovi gostilni v Jelovcu pri Brestrnici so slavili poroko mladega kmečkega para. Proti večeru so začeli plesati, med plesom je pa mlad fant od Sv. Jurija ob Pesnici in ljubosumnosti zgrabil za nož ter razparal mlademu 24-letnemu starešini Ivanu Čepu trebuh. Čepa so prepeljali v mariborsko bolnišnico.

* **Rokovnjači so izropali trgovino.** V noči na predzadnji četrtek so neznani zlikovci vlomili v trgovino trgovca Ivana Šefa v Štrihovcu pri St. Ilju in odnesli raznega blaga za 22.000 dinarjev. Na kraj vroma so prišli šentiljski orožniki, ki so začeli preiskavo.

* **Kri je tekla zaradi ljubosumnosti.** V Tolovcu blizu Čakovca je prišlo predzadnje sredo do strašnega krvoprelitja iz ljubosumnosti. 26-letni Mijo Bednjač je imel že dalje časa ljubavno razmerje z ženo Antona Topličanca. To je bilo znano vsej vasi in seveda tudi možu, ki je večkrat zagrozil ženi in njenemu ljubčku, da ju bo zaklal, če ne prekineta ljubezenskega razmerja. Oba sta imela seveda svoje prijatelje in sovražna tabora sta se predzadnje sredo spoprijela. Topličanec je potegnil iz žepa star revolver, da bi svojega nasprotnika ustrelil, drugi so pa planili nanj, da bi mu orožje iztrgali. Med ruvanjem se je revolver sprožil in ranil gostilničarjevo hčerko, čemur je sledil splošen pretep. Topličanec je s kolom tako udaril ljubčka svoje žene, da se je zgrudil. Pošteno jo je skupil tudi njegov brat Dragutin. Mijo Bednjač je kmalu po prevozu v bolnišnico umrl. Na bojišču je obležalo poleg tega še deset hudo in mnogo laže ranjenih kmetov.

* **Razkritje velikih tatvin v Mautnerjevi tvornici.** Te dni je dobila mariborska tkanin-

ska tvornica Mautner nepodpisano pismo, v katerem navaja pisec tri imena v tvornici uslužbenih delavcev, ki da so v teku zadnjih tednov pokradli večjo količino raznega blaga. Vodstvo tvornice je postalo pozorno in je o pismu obvestilo mariborsko policijo. Policija je res izvršila pri navedenih treh delavcih hišno preiskavo in našla mnogo blaga, ki izvira iz tatvin. Vse tri delavce so aretirali.

* **Cigan je plačal zapitek s ponarejenim kovancem.** Tezenski orožniki so aretirali v Žoharjevi gostilni v Mariboru cigana Josipa Bajsa, ker je plačal zapitek s ponarejenim 50dinarskim kovancem in ni vedel povedati, kje ga je dobil.

* **Šestnajst kazni, ena smrtna.** Pred malim kazenskim senatom v Mariboru se je vršila razprava proti 65-letnemu delavcu Francu Šoreju iz Gabrja, ki je izvršil junija letos tatvino v Bratislavcih. Odnesele je posestnici Matildi Kokaljevi precej masti in druge predmete. Pri razpravi je sicer zanikal krivdo, po pričah pa je bilo dokazano, da je on tatvino izvršil. Zanimivo je, da je bil Šorej leta 1910 zaradi umora obsojen na smrt, pozneje pa pomiloščen na 20 let robije. To kazen je predsedel v mariborski kaznilnici. Njegov kazenski list izkazuje 16 kazni zaradi raznih tatvin. Šorej je torej večji del svojega življenja predsedel v zaporih. Obsojen je bil na šest mesecev strogega zapora in na izgubo častnih državljskih pravic za dobo dveh let.

* **Dve mladi pokvarjenki.** Že dolgo so v Pekrah šušljali o dveh mladih lahkoživkah. Sprva orožniki iz Studencev govoricam niso verjeli, kasneje pa so le postali pozorni in kmalu so odkrili dejstva, ki kažejo silno pokvarjenost dveh še zelo mladih deklet, še ne dvajset let starih, ki sta zlasli ponoči lazili po tamkajšnjem gozdu. Ljudje so kmalu nato ugotovili, da hodita na skedenj nekega posestnika v okolici. Tam sta ženski kar stalno prebivali in noč za nočjo so ljudje opazili, kako odhajajo in prihajajo moški vseh vrst, od postopačev pa do imenitnih gospodov. Lahkoživki sta si naposled najeli pri nekem posestniku sobo. Naenkrat pa so se pred hišo v Pekrah pojavili orožniki in dekleti zasačili pri nepoštenem poslu. Orožniki so ju aretirali. Dekleti sta se nasproti orožnikom obnašala zelo nesramno in nista kazali prav nikakega kesanja ali sramu.

* **Roparski napad v mestnem ptujskem parku.** Čebelar Radoslav Rangjelovac iz Srbije je prodajal po dravski banovini čebelni vosek. Te dni je prišel tudi v Ptuj. Pozno ponoči se je napolil v družbi z neznanim moškim, s katerim je bil že prej v neki gostilni, v mestni park, kjer sta sedla na klop. Rangjelovac je kmalu zadremal. Ko je to spremiljevalec opazil, mu je segel v hlačni žep in pograbil s pestjo drobiž. V trenutku pa se je Rangjelovac zbudil. Hotel je tata prijeti, a ta se mu je zmuznil in zbežal. Rangjelovac je skočil za njim, ga dohitel in zahteval vrnitev ukradenega denarja. Zlikovec pa se je postavil v bran, ugriznil Rangjelovca v palec desnice, nato pa še z nožem sunil v podlehtje leve roke in zbežal. Po naključju je slišal klice napadenca orožniški narednik Furlan, ki je patroliral po parku in napadalca aretiral. Po listinah, ki so jih našli pri njem, je rokovnjač brezposelni tvorniški delavec Franc Dremelj iz Zagorja. Dremelja, ki je dejanje priznal, so oddali v zapore okrajnega sodišča.

* **Celjan je izvršil v Novem velik vlom.** Pred dnevi je neznavec ukradel neki češko-slovaški rodbini v gostišču v vili »Nevenki« v Novem razne dragocenosti v vrednosti 10.000 Din. Na podlagi preiskave je policija aretirala slugo v gostišču Maksa Hrena, ki je po rodu iz Celja. Aretiranec je tatvino takoj priznal, vendar pa ni hotel povedati, kam je plen skril.

* **»Naš Jadran« v Ljubljani.** Kdor želi imeti jasno sliko o lepota in bogastvu našega Jadrana, naj prihiiti od 5. do 16. t. m. v Ljubljano, da vidi veliko pomorsko razstavo. Oblastni odbor Jadranske straže in Ljubljanski velesejem že skoro leto dni delata na urejanju te zelo zanimive razstave. Obsikovalci imajo na železnicah polovično vozno ceno.

* **Oblastvo je razpustilo Orjunao z utemeljevanjem,** da je organizacija prekoračila svoje delovno območje, ker se je udeleževala izključno po vzorcu razpuščene Orjune.

* **Pod vlak je šel zaradi bolezni 20-letni krojaški pomočnik Viljem Glaser iz Studencev pri Mariboru.** Bil je takoj mrtev.

* **Svojo mater je umorila.** V Zapotoku pod Kureškom se je v soboto ponoči zgodil strašen zločin. 19-letna Amalija Vodetova, edina hči 60-letne kočarice, je umorila svojo mater. Amalija, ki je lepo dekle, bi se morala poročiti 8. t. m. s poljskim delavcem 21-letnim Francom Debeljakom, Fant pa se ji je menda zaradi siromaščine začel umikati. Dekle je naenkrat začelo misliti, da se ji fant izmika, ker je njena mati še živa. Zato se je odločilo za strašen zločin. Pozno ponoči je s sedmimi udarci po glavi umorilo svojo mater Marijo. Pri neverjetno sirovem pobijanju je stari ženi brizgala kri iz ran poldrug meter visoko po steni. Orožniki z Iga so zločinko aretirali in jo privedli v Ljubljano v sodne zapore. Pri zaslišanju se je mladenka zapletala v protislovja, ki dajo sumiti, da morda z njenim razumom ni vse v redu.

* **Velik vlom v Pišecah.** Nedavno ponoči so bile Pišce deležne tatinskega obiska. Neznani tatovi, ki so imeli očitno cel voz s seboj, so vlomili v hišo uglednega trgovca Josipa Kostevca in mu dobesedno izpraznili vso zalogo tkanin, tako da trpi trgovec blizu 26.000 Din škode. Domači orožniki so uvedli preiskavo, vendar še niso našli sledu.

* **Sirov napad na zakonski par.** Iz Brušnic pri Novem mestu nam pišejo: V naši lepi podgorski kotlini je vladal že dolgo časa mir med domačini in tudi fanti sosednih vasi. V nedeljo 1. t. m. okrog 20. sta se vračala iz Sel pri Ratežu zakonca Anton in Terezija Trametova iz Rateža mirno proti domu. Ničesar hudega sluteč sta se pogovarjala o domačih rečeh. Na mostu v Ratežu pa so ju zdajci s koli napadli ponočnjaki iz vasi Potovrha, občina Šmilhel—Stopiče, in ju obdelali tako, da je mož Anton Tramte nezavestno obležal na cesti in so ga morali bližnji sosedje odnesti na dom. Žena je dobila udarce po glavi in životu, da je vsa črna. Zbili so ji tudi en zob. Anton Tramte, po poklicu poljski delavec, oče treh otročičev, je bil v ponedeljek prepeljan v bolnišnico usmiljenih bratov v Kandiji še v napol nezavestnem stanju. Njegova žena se zdravi doma.

* **Oplenjena poštna blagajna.** V poštni urad na Igu so v nedeljo vlomili neznanci in odnesli iz blagajne 1600 Din. Sledu za njimi ni.

ŽENSKI VESTNIK

Za kuhinjo

Dušen riž. Riž operi, ocedi in ga posuši. Za vsako osebo navadno računamo tri pesti. V kozi razbeli mast. Na mast stresi suh riž in ga praži, da postane malo rumenkast, nato ga zalij z vodo, osoli in pokritega duši do mehkega. Posebej v kozici pa prepraži na masti, a še bolje na sirovem maslu, eno drobno sesekljano čebulo, 15 do 20 dek sesekljane suhega kuhanega svinjskega mesa in dva zrezana poparjena in ocejena jurčka. Ko je riž gotov, zmešaj med riž prepraženo čebulo, meso in jurčke ter naloži v skledo. Po vrhu posuj naribanega sira in dalj s solato na mizo.

Jajčna jed s teletino. Ostanke telečje pečenke (četrt kile) zreži na tanke rezance in jih prepraži na soku telečje pečenke. Dodaj tudi tri žlice kisle smetane in žlico naribanega sira. V loncu pa žvrkljaj šest jajc, žlico moke, dve žlici kisle smetane ali mleka in malo soli. V kozi razbelaš mast, zlij na vročo mast žvrkljana jajca in ko se jajca strdijo in spodaj zapečejo kakor palačinka, posuj najprej žlico naribanega sira, po siru pa prepraženo telečje meso, zvij kakor palačinko, zvrni na topel krožnik in daj s solato za večerjo.

Faširana telečja pečenka. Tri četrtinke kile telečjega mesa zmelji na strojčku. Primesaj dve v mleku namočeni in otisnjeni žemlji, eno jajce, tri deke stopljenega sirovega masla, tri deke zrezane slanine in soli. Vse skupaj dobro zmešaj. Oblikuj iz te zmesi na deski, ki si jo posula z drobtinami, dolg svalk. V kozi razbelaš mast, položi meso na vročo mast in peči v pečici kakor navadno pečenko. Med pečenjem pridno polivaj in po potrebi večkrat prilij žlico ali dve vode, da se pečenka lepo rjavo zapeče. Ko je pečeno, potisni pečenko na stran kože, v soku pa zrumeni žlico moke, zalij z malo vode in okisaj sok z limonovim sokom. Pečenko zreži na kose, zloži na podolgovat krožnik in oblij s sokom. Daš s pečenim krompirjem, dušenim rižem ali makaroni in solato na mizo.

Praktični nasveti

Kadar si umivaš lase, jih dobro obriši z brisalkami, da se hitro posuše. Mokre lase česati ni dobro; posebno ne takih las, ki se sami kodrajo. Če imaš pa trajne kodre, jih mokrih sploh ne smeš česati, ker gredo kodri potem narazen.

Kako čistimo madeže. Kadar čistimo madeže na obleki, položimo zmerom večkrat zloženo krpo pod madež, da nam madež, ko ga čistimo, vsrka in ne pride tekočina, s katero čistimo, na čisto blago. Če je na obleki masten madež in ga ne moremo odpraviti ne z bencinom, terpentinom ali salmijakom, tedaj položimo tisti del obleke na prazen lonec in vlivamo previdno vrelo vodo na madež in ga na ta način izperemo. Po potrebi še malo madež namilimo in dobro izperemo. Potem položimo na mokri del obleke suhe, čiste krpe, da vsesajo mokroto, in nato še vlažno obleko zlikamo. Če je pa obleka le preveč umazana, jo je najbolje oprati v topli milnici, nato v čisti vodi dobro izprati in neovito obesiti, da voda odteče. Nato zavijemo obleko v suhe krpe in še vlažno zlikamo.

Oprano obleko likamo zmerom na krivi strani, ker se sicer blago sveti. Če pa hočemo pri moških hlačah zalikati gube, jih, ko so že na krivi strani lepo zlikane, zlikamo še na pravi strani, in sicer z mokro krpo.

Kako peremo svilene nogavice. Pripravimo si mlačno vodo, v kateri razstopimo milo (svilene nogavice se ne smejo namiliti) in malo soli ter jih v tej tekočini mencamo, nato v mlačni vodi izperemo. Zadnji vodi dodamo malo kisa in jih samo malo otisnemo in v senci posušimo. Če nove nogavice, preden jih oblečemo, preperemo v mlačni vodi in posušimo, so mnogo trpežnejše, kakor pa, če kar nove oblečemo.

PREKMURSKI GLASNIK

Razstavo rodovniške živine v Murški Soboti priredi Zveza živinorejskih selekcijskih organizacij za svetlolisasto (simentalsko) goved v Murški Soboti 8. septembra. Razstavljenih bo nad 200 glav najboljših rodovniške živine. Ob priliki te razstave bo tudi tekma vprežnih krav in bikov, da se bo lahko ocenila naša živina tudi glede na delovno sposobnost.

NAŠI NA TUJEM

Smrtna nesreča slovenskega rudarja v Franciji. V rudniku Rochebelle Fontanesu se je smrtno ponesrečil 36letni rudar Ciril Janežič, doma iz okolice Tržišča na Dolenjskem. Zasil ga je velik plaz, ker se je v rovu porušilo tramovje. Tovariši so z največjo požrtvovalnostjo kopali dve uri, preden so prišli do njega. Nesrečni rudar je bil seveda že mrtev. Pokojni Ciril Janežič je bil marljiv delavec, dober tovariš in skrben oče. Zapustil je ženo in dva otročička. Nesrečno žrtev dela bodo tovariši ohranili v častnem spominu.

BANKA BARUCH

11, Rue Auber, Paris (9^e)

odpremlja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem denarnem kurzu. Vršiti vse bančne posle najkulantneje. Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune: Belgija: št. 3064-64. Bruxelles; Francija: št. 1117-94, Paris; Holandija: št. 1458-66, Ned. Dienst; Luksemburg: št. 5967, Luxembourg. — Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne nakaznice. 56

Listnica uredništva

Dortmund—Eving. Če se bo dala slika napraviti, jo že bomo.

Dopisnikom. V zadnjem času so morale nekatere reči izostati, a še pridejo na vrsto.

ZANIMIVOSTI

× **Sloviti filmski igralec Beery na Madžarskem.** Ameriški filmski igralec Wallace Beery je prispel te dni na Madžarsko. Dva dni se je mudil v Budimpešti in hotel je biti povsod, kjer se dobro je in pije ob ciganski godbi. Predzadnje nedelje se je peljal na kmete, kjer je prisostvoval kmečki svatbi. Kmetje so ga navdušeno pozdravljali. Na Madžarskem je jedel Beery samo kokošje meso na papriki. Zanimal se ni za nič, kar mu je znano že iz Amerike, pač se je zelo čudil mpožici beračev. Vsako jed je solil, preden jo je pokušil, celo melone. Neki novinar ga je vprašal, ali pozna Greto Garbo, in se je zelo čudil, ko mu je Beery odgovoril, da še ni imel priložnosti osebno seznaniti se z njo, čeprav sta že nastopala v istem filmu. Na novinarjevo začudenje je Beery odgovoril, da ima Hollywood nad 200.000 prebivalcev in da ne more vseh osebno poznati. Na vprašanje, ali rad zahaja v kino, je odgovoril, da v kino sploh ne hodi, a če hoče videti filme, jih lahko vidi doma, kjer ima lasten kino. Če nima dela, se po cele dneve ne gane z doma. Predzadnji ponedeljek je odletel Beery z letalom v Švico. Carinski stražniki njegove prtljage niso pregledali, kakor je njihova navada, pač pa so ga prosili, da se jim je za spomin podpisal na svoje posetnice.

× **Zavezniki Abesinije so močvirja, boleznin in slaba voda.** Po nekaterih angleških vesteh računa Italija s tem, da ji bo treba za popolno zasedbo Abesinije štirih let. Angleški strokovnjaki tudi tako mislijo, pri čemer so seveda še zmerom možna kakšna presenečenja. Tako dolgo vojno bo morala Italija navzlic slabi opremljeni abesinske vojske voditi zato, ker imajo Abesinci presilnega zaveznika v zemljepisnih in podnebnih razmerah. Na Angleškem so prepričani, da se bo začela vojna, če je v zadnjem trenutku ne prepreči višja sila, sredi oktobra, to je dva do tri tedne po koncu običajne deževne dobe. Skoro

gotovo je, da bodo Italijani navalili istočasno iz Somalije in Eritreje, pri čemer jim pojde v prvem času za to, da zasedejo Aduo. Toda na poti proti Adui jih čaka zelo huda ovira, namreč skoro tisoč metrov globoka soteska, ki jo bo treba najprej premostiti z mostovi in cestami. To pa se bo godilo pred očmi abesinskih sprednjih straž. S pohodom iz Somalije bodo še večje težave. Podnebje je tam neprimerno slabše kakor na severu. Reke ustvarjajo tam ogromna, z mrzlico okužena močvirja; pitne vode skoro ni in velika ozemlja so sama džungla in s trnjem porasla goščava, skozi katero niti z vsem opremljene čete ne bodo z lahkoto prodirale. Redki vodnjaki, ki so v tej pokrajini, so nevarni, ker imajo okuženo in slabo vodo, ki povzroča hudo drisko, po drugi strani pa so še kaj radi onesnaženi od velblodov in ovc. Angleži menijo, da bodo Italijani zato poizkusili zgraditi železniško progo do Šale. To bi zahtevalo dvoletnega dela, zato pa bi bila potem zmaga zanesljivejša. Največ nevarnosti preti v nezdravih nižinah, kjer razsajata legar in malarija in kjer je mnogo sifilisa in gobavosti. Te bolezni so najmočnejše zaveznice Abesincev in jih bo prav tako treba premagati.

× **Sestrična abesinskega cesarja.** Harlem, zamorski okraj New Yorka, z velikim zanimanjem zasleduje italijansko-abesinski spor in prebivalci tega okraja hočejo baje celo zbrati posebno črno četo v pomoč Abesincev. Čeprav je vsako nabiranje dobrovoljcev za tujo državo v Ameriki z ustavo prepovedano, so zamorci nabrali med seboj več tisoč dolarjev za Abesinijo. Najbolj se pa ameriška javnost zanima za cesarjevo sestrično, ki se je naselila oni dan v enem najimenitnejših hotelov New Yorka. Abesinsko princeso sta spremljali dve dvorni dami in njen dvorni maršal, ki se je izdajal za maršskega konzula. Cesarjeva sestrična, princesa Hasari Hešla Tamajana, je počastila s svojo navzočnostjo tudi guvernerja Pensilvanije in za radio je zapela nekaj abesinskih pesmi. »Sem hči kneza Jakoba Hilira, ki je padel v bitki pri Adui,« je pripovedovala novinarjem, »in letos sem izpolnila 21. leto.« To priznanje je pa bilo za njo usodno, kajti če bi bilo res, kar je pripovedovala, bi se rodila deset let po smrti svojega očeta. Novinarji so brž dognali, da imajo opraviti s podjetno pustolovko z Antilskih otokov. Njeni dvorni dami sta bili brezposelni zamorski plesalki, a maršal bivši zamorski pastor.

× **Žuželke in prazna vera.** Cvrčkovo petje se oglašja po vsem svetu in mnogo lepega si ljudje predstavljajo v zvezi z njim. V splošnem smatrajo cvrčka za prinašalca sreče in ga v marsikateri deželi, kakor na Japonskem, v to svrhu drže tudi v posebnih kletkah. Italijanska dekleta pa mu pripisujejo čudežne moči in ga imajo v kletkah zato, da jim pomaga ohraniti fantovo zvestobo. Pajek nima nič manjše vloge v ljudskem praznovanju. Ponekod prinaša srečo, drugod zjutraj nesrečo in na večer srečo, a pik strupenega pajka je združen z bolečinami pač za vsakogar, naj si misli o njegovi vlogi karkoli. Leta 1840. je pik strupenega pajka, ki je znan pod imenom tarantela in ki povzroča nekakšno padavico, ustvaril baje znameniti laški narodni ples istega imena. V vseh časih so se ljudje bali lesnega črva, ki jim je s svojim trkanjem napovedoval smrt. Nesrečo prinaša po nekaterih deželah tudi nedolžni kačji pastir, medtem ko kaže kresnica izgubljenim popotnikom ponoči pravo pot. Mnogo praznovanja je v zvezi z majskim hroščem. Po barvi njegovih ličink pozimi napovedujejo švedski podeželani, kako dolgo bo trajala zima in koliko bo imela snega. Ponižni martinčki veljajo ponekod istotako za napovedovalce bodoče usode.

PROGRAM RADIA LJUBLJANA

od 8. do 15. septembra.

Nedelja, 8. septembra: 7.30: Uvedba glavnih gospodarskih zapisnikov na kmetijah (inž. Petkovšek Valentin); 8.00: čas, poročila; 8.15: Ko podleski cveto (izvajal bo radijski orkester; vmes plošče); 9.45: versko predavanje (p. dr. Roman Tominec); 10.00: prenos cerkvene glasbe iz stolnice; 11.00: promenadni koncert vojaške godbe; 12.00: čas, plošče, obvestila; 15.00: Odmevi iz Koroške (radijski orkester in plošče; vmes reportaža in prenos koroških narodnih običajev); 16.15: ženska ura: Žena in novinarstvo (Minka Govekarjeva); 16.30: Za zabavo in za ples (radijski orkester in plošče; 19.30: nacionalna ura; 20.00: čas, poročila, obvestila; 20.15: Ivan Pregelj: Berači (zvočna groteska); 21.30: reproduciran koncert religiozne glasbe; 22.00: čas, vreme, poročila, spored; 22.15: prenos z velesojima: balalajke in jazz.

Ponedeljek, 9. septembra: 12.00: orgle na ploščah; 12.45: vreme, poročila; 13.00: čas, obvestila, spored; 13.15: baletna godba na ploščah; 14.00: vreme, borza; 18.00: glasbeni kontrasti (radijski orkester); 18.40: zdravniška ura (dr. Bogomir Magajna); 19.00: čas, poročila, spored, obvestila; 19.30: nacionalna ura; 20.00: Zvoki iz dobe solnčnega kraja (prenos z magistratnega dvorišča); sodelovali bodo: Zvonimira Župevcčeva (sopran) in komorni oktet: Pfeifer (violina), Šušteršič (1. viola), Dermelj (2. viola), Leskovic (čelo, Korošec (flavta), Kotzian (oboja, rog); 21.00: Kako ure pojo (radijski orkester); 22.00: čas, vreme, poročila, spored; 22.15: nekaj priljubljenih napevov (radijski orkester).

Torek, 10. septembra: 12.00: operetni zvoki na ploščah; 12.45: vreme, poročila; 13.00: čas, obvestila; 13.15: Iz slovenskih krajev (radijski orkester); 14.00: vreme, borza; 18.00: Požgančkov oča bo deci kramljaj; 18.30: reportaža iz razstave naših ptic; 19.00: čas, vreme, poročila, spored, obvestila; 19.30: nacionalna ura; 20.00: nekaj plesne glasbe; 20.20: uvod v prenos; 20.30: prenos mednarodnega koncerta iz Budimpešte; 21.30: koncert operne glasbe (radijski orkester); 22.00: čas, vreme, poročila, spored; 21.15: koncert operne glasbe (radijski orkester); 22.30: angleške plošče.

Sreda, 11. septembra: 12.00: operne arije na ploščah; 12.45: vreme, poročila; 13.00: čas, obvestila; 13.15: harmonike in citre, pa mandolina vmes (plošče); 14.00: vreme, borza; 18.00: Domače po domače (Magistrov trio); 18.40: Iz Aleksandrije v domovino (Dostal); 19.00: čas, vreme, poročila, spored, obvestila; 19.30: nacionalna ura; 20.00: koncert pravoslavne cerkvenega zbora; 20.45: koncert radijskega orkestra (pomnožen); 22.00: čas, vreme, poročila, spored; 22.15: prenos z velesojima: orkester balalajk »Jaz«.

Četrtek, 12. septembra: 12.00: valčkova ura (plošče); 12.45: vreme, poročila; 13.00: čas, obvestila; 13.15: mojstri iz davnih dni (plošče); 14.00: vreme, borza; 18.00: Po opernem svetu (radijski orkester); 18.40: slovenščina za Slovence (dr. Rudolf Kolarič); 19.00: čas, vreme, poročila, spored, obvestila; 19.30: nacionalna ura; 20.00: prenos iz Beograda; 22.00: čas, vreme, poročila, spored; 22.15: za ples in kratek čas (radijski jazz, vmes bo pel Drago Žagar).

Petek, 13. septembra: 12.00: glasbene slike na ploščah; 12.45: vreme, poročila; 13.00: čas, obvestila; 13.15: Trinajsti dan, nesreče dan (izvajali bodo člani radijske dramske družine); 14.00: vreme, borza; 18.00: narod-

ne pesmi na ploščah; 18.40: Franu Šukljetu v spomin (dr. Lončar); 19.00: čas, vreme, poročila, spored, obvestila; 19.30: nacionalna ura; 20.00: prenos iz Zagreba; 22.00: čas, poročila, vreme, spored; 22.15: prenos z velesojima: orkester »Jaz«.

Sobota, 14. septembra: 12.00: plošče; 12.45: vreme, poročila; 13.00: čas, obvestila; 13.15: plošče; 14.00: vreme, spored; 18.00: Na delopust veselih lic (radijski orkester); 18.40: zunanji politični pregled (dr. Kuhar); 19.00: čas, vreme, poročila, spored, obvestila; 19.30: nacionalna ura; 20.00: Tam pod Tivoli... (pester večer s sodelovanjem radijskega orkestra, radijskega jazz, članov radijske dramske družine, pevskega kvarteta, harmonike in vseh možnih velesojmskih zvokov); 22.00: čas, vreme, poročila, spored; 22.15: Lahkih nog naokrog (radij jazz).

Za smeh in kratek čas

Oba enako.

A: »Prijatelj, ne moreš si misliti, kako nemiren sem bil, ko sem zasnubil tvojo sestro.«
B: »Ti si pa ne moreš misliti, kako nemirna je bila moja sestra, preden si se oddalil za ta korak.«

Trajno slabe volje.

Mati: »Kaj si pa storila z možem, da je zmerom tako slabe volje?«
Poročena hčerka: »Nič, mamica, samo obljubil mi je, da mi bo kupil nov klobuk, kadar bo dobre volje.«

Dober sin.

Trgovec: »Veš, sinko, trgovino izročim tebi, sam bom pa počival.«
Sin: »No, saj si še trden, nikamor se ti ne mudi. Nekaj let lahko še delaš, potem bova pa oba počivala.«

Učinkovito zdravilo.

Gospa: »Gospod doktor, kam bi bilo bolje poslati mojega bolnega moža, k morju ali v gore?«
Zdravnik: »Odločno bi vam svetoval, poslati ga v gore, toda samo s pogojem, da odpotujete vi k morju.«

Lovska.

Lovec: »Bil sem komaj četrt ure na lovu, pa je že ležal mrtev srnjak pred menoj!«
Prijatelj: »Tako? Koliko dni pa je že ležal tam?«

Ne more mu pomagati.

Žena: »Poglej, na naše dvorišče je prišel ubog deček in poje. Ali bi mu ne hotel pomagati?«
Mož: »Toda Urška, ti vendar dobro veš, da ne znam peti...«

Razlika.

A: »Naš sosed šofira svoj novi avto tako previdno, da bi človek mislil, da je šele včeraj dobil vozno dovoljenje.«
B: »Ne, ni tako! Sosed novega avtomobila ni kupil na obroke, marveč ga je takoj plačal!«

Nagla cestna železnica.

Sprevodnik cestne železnice je večkrat iz usmiljenja povabil v voz neko priletnejšo mlekarico. Ko pa jo je nekega jutra spet povabil, mu je pa odgovorila: »Ne, danes se mi pa mudi!«

Zdravstveni razlogi.

Gašper: »Zakaj ste pa kupili tako velik vrč?«
Miha: »Ker mi je zdravnik dovolil piti vsak dan samo en vrček piva.«

× **Hude posledice neurja na Madžarskem.** V okolici Gyöngyösa je divjalo te dni strahovito neurje. Med silnim nalivom, ki je trajal nad eno uro, se je vsula debela toča, vmes pa je strašno treskalo in grmelo. V nekega kmeta, ki ga je neurje zalotilo na polju, je udarila strela in je bil pri priči mrtev. Neki pastir se je tako prestrašil, da je dobil srčni krč in je kmalu nato umrl. Neki 20-letni mladenič se je pravkar kopal, ko je v bližini udarila strela. Prestrašil se je tako hudo, da je nag zbežal na ulico in je znorel. Toča je napravila ogromno škodo. Nad 400 velikih vinogradov, ki so obetali obilno trgatve, je čisto uničenih.

× **Kihanje in praznoverje.** Ponekod ljudje verujejo, da se s kihanjem odganjajo bolezni, da odhaja pri kihanju iz telesa nekaj zlega. Zato menda pravimo »Bog pomagaj«, če kdo kihne. Že v starih časih so si ljudje medsebojno želeli srečo pri kihanju. Tudi stari Grki so imeli navado zaklicati pri kihanju: »Pomagaj ti Ceus!« Rimljani so pa dejali: »Bodi zdrav!« Krščanski svet je povzel to navado v obliki želje »Bog pomagaj«. Aristotel pravi, da je po stari ljudski veri kihanje vražje-ga izvora. Zdravi ljudje čutijo po kihanju olajšanje. Po starem praznoverju so odhajali zli duhovi iz človeškega telesa skozi usta in nos, in sicer najrajši pri kihanju. — Na Irskem ljudje še zdaj verujejo, da bo bolan otrok ozdravel, če kihne, ker prežene s tem iz svojega telesa hudobnega duha, ki povzroča bolezen. Pa tudi dobri duhovi so bili po ljudskem praznoverju zvezani s kihanjem. Ko je Penelopa izrazila željo, da bi se njen mož Odisej vrnil, je moral njen sin Telemah pošteno kihmiti. Tedaj se je blaženo nasmehnila, ker je bila prepričana, da se bo Odisej vrnil. Zdaj seveda ljudje ne verjamejo več, da bi bili v človeškem telesu zli ali dobri duhovi, vendar je pa kihanje še vedno združeno s praznoverjem.

× **Vrag se boji zvona.** Če je v peklu vse tako, kakor pravi kitajska budistična vera, tedaj mora biti podzemskemu poglavarju kaj hudo. Neprestano se oglašajo 17-tonski zvon na svetem hribu Čijuhuašanu, največji kitajski zvon. Ta zvon nima drugega namena, kakor da spravlja v trume zlih duhov strah in jim odnaša izgubljene duše. Ko se oglasi čijuhuašanski zvon, pravi namreč ljudska vera, je to znamenje, da je pekel izgubil spet eno dušo, ki se nato v novem utelešenju vrne na zemljo. Reševanje duš iz vragovih krempljev pa na Kitajskem ni nič kaj poceni. Zvon sam je namreč veljal lepo vsoto, a mežnarji, ki z njim zvonijo, morajo tudi živeti, a to ni mogoče zastoj. Zato mora vsakdo, ki hoče rešiti kakšno dušo iz kitajskega pekla, na gori Čijuhuašanu nekaj plačati.

× **Letalo brez ropota.** Časopisi poročajo, da se je neki tvornici letal v Bristolu posrečilo zgraditi letalo, pri katerem je ropotanje motorja in propelerja tako omejeno, da ga iz višine 1600 m ne bo več slišati. Graditelji letal so že pred kakšnimi desetimi leti odkrili način, ki zelo omejuje motorni trušč, a šele zdaj so imeli možnost, da ga uresničijo. Novo letalo bo imelo hitrost kakšnih 500 km na uro. Podjetje bo baje že prihodnje leto spravilo veliko število teh letal na trg.

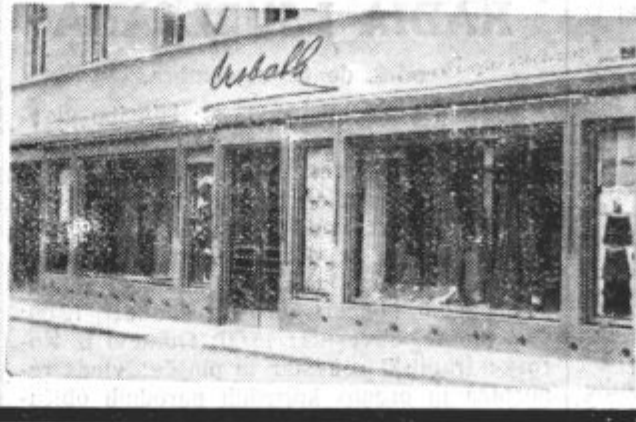
× **Obleke iz aluminija.** Londonski zavod za tropske bolezni je odkril možnost nove rabe tenke aluminijaste pločevine. V zvezi z lahkim blagom se da baje izkoristiti za dele tropske obleke, za ogrinjala ram in tilnika in za vojaške šotore. Oblačilni deli iz aluminija ščitijo človeka bolj pred vročino kakor obleka iz kakršnegakoli blaga, po drugi strani pa v mrazu tudi bolj čuvajo telesno toploto. Angleško ministrstvo za letalski promet je odredilo zdaj poizkuse in če bodo uspeli, bo za vse pilote uvedlo obleko iz aluminija.

**Veletrgovina
manufakture**

1885

**Ob 50 letnem jubileju
tvrdke**

se zahvaljujemo vsem cenjenim od emalcem za zaupanje ter se najtopleje priporočamo za nadaljno naklonjenost.

1935

**Industrija perila
in konfekcije**

Ob tej priliki sporočamo

da bomo nudili v detajlni prodaji od 9. do 23. septembra razno manufakture, perilo, konfekcijo po globoko znižanih cenah.

FRANC CROBATH, »PRI FRANCELJNU«, KRANJ

Vzoren pismonoša.

Pismonoša: »Gospodična, prinašam vam pismo od vašega ženina.«

Gospodična: »Kako pa veste, da mi piše ženin?«

Pismonoša: »Kako bi ne vedel. To se pozna prvič po tem, ker je papir rdečkaste barve, drugič ker diši, tretjič ker je znamka prilepjena narobe in ker se je kuverta odlepila, da je bilo pismo sploh odprto.

Dober recept.

Zdravnik dami: »Držite se točno mojega recepta. Malo sočivja, tri kekse in kozarec mineralne vode. Boste videli, da ostanete vedno vitki.«

Dama: »Kdaj naj pa to pojem ali popijem? Pred jedjo ali po jedi?«

Mali elektrotehnik.

Stric: »Kaj se ti je pa pripetilo, Mihec, da imaš tako zatekel prst?«

Mihec: »Čebelo sem prijel na tistem koncu, ki ni bil izoliran.«

Pred sodiščem.

Sodnik: »Obtoženec, ali poznate ta nož?«

Pretepač: »Da, gospod sodnik.«

Sodnik: »No, naposled se vam je razvezal jezik.«

Pretepač: »Kako bi ga ne poznal, gospod sodnik, saj ste mi ga pokazali že včeraj.«

Strupen jezik.

Urša: »Pomislite, soseda, naša Almira pojde tudi letos na počitnice na morje. Kako jo bodo spet obletavali!«

cpela: »Kaj je tam toliko komarjev?«

Krize bo konec

ko bodo domači denarni zavodi mogli zopet dati

nova posojila iz novih vlog

Zaupajte vaš denar

Mestni hranilnici ljubljanski

ki izplačuje nove zneske, vložene po l. 1933., neomejeno ter jih obrestuje po 4 do 5 %.

Vloge nad 400.000.000 Din.

Rezerve 14.600.000 Din.

MALI OGLASI

ZA ŠOLARJE

dobra in cenena oblačila si nabavite najbolje pri Preskerju, Sv. Petra c. 14, Ljubljana.

149

PRODAM POSESTVO

v Bojnjem vrhu št. 5, p. Muljava, z gospodarskimi poslopji in hišo, krito z opeko. Na posestvu se lahko redi deset glav živine. — Lepa vinska trta pred hišo. — Proda se celo posestvo, a štiri parcele lahko tudi zase. — Rodovitna zemlja. — Pol ure od postaje Stične. — Naslov v oglašnem oddelku »Domovine«.

184

VELESEJEM V LJUBLJANI.

**JADRANSKA
RAZSTAVA**

5. do 16. septembra.

Razstavišče obsega 40.000 kv. metrov.

NAŠ JADRAN

(Jadranska straža, zgodovina, geografija, jame, živali, rastline, narodne noše in običaji, vojna in trgovinska mornarica, sport, promet, tujski promet, gospodarstvo in ribarstvo.)

VELIKA RAZSTAVA ŽIVIH MORSKIH RIB IN DRUGIH ŽIVALI.

UMETNOSTNA RAZSTAVA »NAŠE MORJE«.

POSEBNE RAZSTAVE:

arhitektura, perutnina, kunci, koze, ovce, obrt, industrija itd.

Tekmovanje harmonikarjev

15. septembra

Polovična voznina na železnici in avionih, popusti na parnikih. Železniške legitimacije se dobijo po Din 5 na postajah.

VABIMO NA PREKRASNO RAZSTAVO!

Bolni na pljučih!

Na tisoče že ozdravljenih!

Zahtevajte takoj knjigo o moji novi umetnosti prehranjevanja,

ki je že mnoge rešila. More se uporabljati v vsakem načinu življenja in pomore, da bolezen naglo premagamo. Nočno potenje in kašelj ponehata, telesna teža se zviša, a postopno ovapnjenje konča bolezen.

Resni moške

zdravniške vede potrjujejo odličnost moje metode in jo radi priporočajo. Čim prej začnete z mojim načinom prehranjevanja, tem bolje bo.

Povsem zastonj in poštine prosto dobite mojo knjigo, iz katere boste lahko črpali mnogo koristnega.

Pišite takoj!

Zadostuje tudi dopisnica z naslovom:

Poštno nabiralništvo

Ernest Pasternack, Berlin, S. O.

Michaelkirchplatz Nr. 13., Abt. Z 491.

NOVOST! San'co Din 98

Št. 63.719. Cenena, a dobra **Shoock-Proof** zapestna ura, točno regulirana, lep kromiran okrov, zapestnica iz usnja.

Stevilčnica in kazalo osvetljena. (Raa'um)

Din 98

Zahtevajte veliki cenik, ki ga dobite zastonj in poštine prosto. Velika izbira ur, zlatinske in srebrinske.

Lastna protokolirana tovarna ur v Švici

H. SUTTNER, LJUBLJANA 6.